ບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈກ່ຽວກັບ

ການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ໃນເລື່ອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້

ໃນເງື່ອນໄຂຂອງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຊາດ

CSA Comité de la sécurité alimentaire mondiale

ກຊສ MONRE Ministry of Natural Resources and Environment

FAO FIAT PANIS

ບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈກ່ຽວກັບ

ການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ໃນເລື່ອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້

ໃນເງື່ອນໄຂຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຊາດ

ຈັດພິມຮ່ວມກັບ

ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ

ໂດຍ

ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

ວຽງຈັນ, 2013

“ວຽກດັ່ງກ່າວນີ້ ຕົ້ນສະບັບ ແມ່ນຖືກຈັດພິມໂດຍ ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ ເປັນພາສາອັງກິດ: Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security. ສະບັບແປເປັນພາສາລາວນີ້ ແມ່ນ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເປັນຜູ້ຈັດທຳ. ຖ້າຫາກມີເນື້ອໃນທີ່ຄາດເຄື່ອນ ແມ່ນໃຫ້ຖືເອົາສະບັບພາສາຕົ້ນສະບັບເປັນບ່ອນອີງ.

ການແປ ແລະ ຈັດພິມ ປຶ້ມແນະນຳສະບັບນີ້ເປັນພາສາລາວແມ່ນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກອົງການ GIZ.

ຂໍ້ມູນທີ່ລະບຸ ແລະ ນຳສະເໜີຢູ່ໃນປຶ້ມແນະນຳນີ້ ບໍ່ໄດ້ແມ່ນຄວາມຄິດເຫັນຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ ກ່ຽວກັບ ສະພາບການຂອງປະເທດໃດໜຶ່ງ ທີ່ມີການກ່າວເຖິງບໍ່ວ່າຈະເປັນເຂດນ້ຳແດນດິນ, ເມືອງ, ຂອບເຂດອຳນາດ ຫລື ຊາຍແດນກໍ່ແລ້ວແຕ່. ນອກຈາກນີ້ ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ ກໍບໍ່ໄດ້ໂຄສະນາສົ່ງເສີມຜະລິດຕະພັນ ແລະ ບໍລິສັດທີ່ເວົ້າເຖິງ ທັງບໍ່ມີຈຸດປະສົງຈະສົ່ງເສີມສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການອື່ນໆນັ້ນເລີຍ. ຄວາມຄິດເຫັນຢູ່ໃນເອກະສານນີ້ ແມ່ນທັດສະນະຂອງຜູ້ຂຽນ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າມັນສະທ້ອນຄວາມຄິດເຫັນຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ.

ສະຫງວນລິຂະສິດ. ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການຜະລິດ ແລະເຜີຍແຜ່ປຶ້ມແນະນຳນີ້ໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນອີກ. ຜູ້ໃດຈະນຳໄປໃຊ້ ບໍ່ແມ່ນເພື່ອຈຸດປະສົງທາງການຄ້າ ຈະໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງເສຍຄ່າໃດໆ ຫລັງຈາກທີ່ມີການຮ້ອງຂໍມາ. ການທີ່ຈະນຳໄປຜະລິດຊ້ຳອີກຕື່ມ ເພື່ອນຳໄປຈຳໜ່າຍ ຫລື ເພື່ອຈຸດປະສົງທາງການຄ້າອື່ນໆ ລວມທັງນຳໄປໃຊ້ເພື່ອຈຸດປະສົງດ້ານການສຶກສາອາດຈະໃຫ້ເສຍຄ່າທຳນຽມ. ສ່ວນການເຮັດຄຳຮ້ອງຂໍອະນຸຍາດ ເພື່ອຜະລິດຊ້ຳ ແລະ ເຜີຍແຜ່ເອກະສານຊຶ່ງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ ເປັນເຈົ້າຂອງສິຂະສິດ ແລະ ບັນຫາຕ່າງໆກ່ຽວຂ້ອງກັບລິຂະສິດ ແລະ ໃບອະນຸຍາດນັ້ນຄວນຕິດຕໍ່ທາງ ອີເມລ copyright@fao.org ຫລື ຕິດຕໍ່ກັບຫົວໜ້າສາຂາການພິມເຜີຍແຜນະໂຍບາຍ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ຫ້ອງການແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້, ການວິໄຈ ແລະ ການສົ່ງເສີມ ຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ, ຖະໜົນ Viale delle Terme di Caracalla,00153 ກຸງໂຣມ, ປະເທດອີຕາລີ.

© ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

© FAO, 2012

ສາລະບານ

ຄຳນຳ iv

ພາກ1: ພາກສະເໜີລວມ 1

1. ຈຸດປະສົງ 1
2. ລັກສະນະ ແລະ ຂອບເຂດ 2

ພາກ2: ບັນຫາໂດຍລວມ 3

3. ຫຼັກການຊີ້ນຳຂອງການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ 3
4. ສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ 5
5. ນະໂຍບາຍ, ກອບດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ກອບດ້ານການຈັດຕັ້ງ 7
6. ການໃຫ້ບໍລິການ 9

ພາກ3: ການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍ ແລະ ການຈັດສັນສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ 11

7. ການຄຸ້ມຄອງຮັກສາ 11
8. ທີ່ດິນສາທາລະນະ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ 12
9. ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນ ທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ 14
10. ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ບໍ່ເປັນທາງການ 16

ພາກ4: ການໂອນ ແລະ ການປ່ຽນແປງອື່ນໆກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ 19

11. ຕະຫຼາດ 19
12. ການລົງທຶນ 20
13. ການໂຮມຕອນດິນ ແລະ ວິທີການດັດປັບອື່ນໆ 23
14. ການຄືນສູ່ສະພາບເດີມ 24
15. ການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ 25
16. ການເວນຄືນທີ່ດິນ ແລະ ການຊົດເຊີຍ 26

ພາກ5: ການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ 29

17. ການບັນທຶກສິດໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ 29
18. ການປະເມີນມູນຄ່າ 30
19. ການເກັບພາສີອາກອນ 31
20. ການວາງແຜນຜັງຢ່າງມີການຄວບຄຸມ 31
21. ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ 32
22. ບັນຫາລະຫວ່າງຊາຍແດນ 33

ພາກ6: ການໂຕ້ຕອບຕໍ່ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ພາວະສຸກເສີນ 35

23. ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ 35
24. ໄພພິບັດຈາກທຳມະຊາດ 36
25. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ 37

ພາກ7: ການສົ່ງເສີມ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ 39

ຄຳນຳຂອງທ່ານ ດຣ. ອາຄົມ ຕຸນາລົມ

ລັດຖະມົນຕີຊ່ວຍວ່າການກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

ໃນການຕົກລົງທີ່ເປັນຂີດໝາຍສຳຄັນຄັ້ງວັນທີ 11 ພຶດສະພາ 2012, ຄະນະກຳມະການຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ (CFS) ໄດ້ຮັບຮອງເອົາບົດແນະນຳຊຸດໜຶ່ງທີ່ແຜ່ວົງກວ້າງທົ່ວໂລກເຊິ່ງມີຈຸດປະສົງແນໃສ່ຊ່ວຍລັດຖະບານປະເທດຕ່າງໆ ປົກປ້ອງສິດຂອງປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈກ່ຽວກັບການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນເລື່ອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ໃນເງື່ອນໄຂຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຊາດສະບັບນີ້ເວົ້າເຖິງບັນດາຫຼັກການ ແລະ ພາກປະຕິບັດທີ່ລັດຖະບານປະເທດຕ່າງໆ ກໍຄືພາກສ່ວນທີ່ມີບົດບາດອື່ນໆ ສາມາດໃຊ້ເປັນບ່ອນອີງໃນເວລາກຳນົດນະໂຍບາຍ, ສ້າງລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ບໍລິຫານສິດທິໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້.

ບົດແນະນຳດັ່ງກ່າວສົ່ງເສີມສິດທິໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຢ່າງເປັນທຳສຳລັບທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ເປັນພາຫະນະອັນໜຶ່ງໃນການລຶບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ, ສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ເສີມສ້າງສະພາບແວດລ້ອມ. ການໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດໄດ້ເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ກໍຄືຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດອື່ນໆ ຖືເປັນເງື່ອນໄຂທີ່ເປັນກຸນແຈສຳຄັນສຳລັບການດຳລົງຊີວິດທີ່ຍືນຍົງ.

ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ແມ່ນອີງໃສ່ຂະບວນການທາບທາມແບບມີສ່ວນຮ່ວມເລີ່ມໂດຍ FAO ໃນປີ 2009 ແລະ ຈາກນັ້ນໄດ້ປັບປຸງເປັນສະບັບສົມບູນຜ່ານການເຈລະຈາລະຫວ່າງ ລັດຖະບານທີ່ນຳພາເຮັດໂດຍຄະນະກຳມະການ CFS ທີ່ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດຖະບານ, ອົງການຈັດຕັ້ງພາກປະຊາຊົນ, ຕາງໜ້າພາກເອກະຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ຄະນະນັກວິຊາການ.

ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ສະເໜີວິໄສທັດຮ່ວມກັນ, ເລີ່ມຈາກຈຸດທີ່ຈະຊ່ວຍປັບປຸງແກ້ໄຂສະພາບຄວາມອຶດຫິວ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ. ຂະບວນການພັດທະນາທີ່ກວ້າງຂວາງນີ້ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີການປະກອບສ່ວນ ແລະ ສະໜັບສະໜູນບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ປັດຈຸບັນ, ບັນດາຫຼັກການຂອງບົດແນະນຳນີ້ໄດ້ມີໄວ້ສຳລັບທຸກພາກສ່ວນ - ປະເທດຕ່າງໆ, ອົງກອນພາກປະຊາຊົນ, ພາກເອກະຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ - ເພື່ອແນະນຳການພັດທະນານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ກິດຈະກຳຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ເຄົາລົບສິດທິຂອງປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງ, ນຳໃຊ້ ແລະ ຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້.

ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງດຳເນີນການຮ່ວມກັນ ແລະ ມີຄວາມເປັນຫຸ້ນສ່ວນກັນເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ເກີດຂຶ້ນໄດ້ໃນພາກປະຕິບັດ. ການແປບົດແນະນຳສະບັບນີ້ເປັນພາສາລາວແມ່ນບາດກ້າວສຳຄັນໃນການປູທາງສູ່ການຫັນບັນດາຫຼັກການຢູ່ໃນບົດແນະນຳສະບັບນີ້ເຂົ້າສູ່ພາກປະຕິບັດເພື່ອປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນລາວ.

ຄຳນຳ

ຈຸດປະສົງຂອງບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈນີ້ແມ່ນເພື່ອໃຊ້ເປັນບ່ອນອີງ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ທິດທາງໃນການປັບປຸງການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ໂດຍເປົ້າໝາຍແນໃສ່ບັນລຸຜົນຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານສຳລັບທຸກຄົນ ແລະ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນໃຫ້ມີການຮັບຮູ້ເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່ສິດໃນການມີອາຫານພຽງພໍໃນດ້ານຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ.

ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ມຸ່ງໝາຍເພື່ອປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນທົ່ວໂລກ ແລະ ໃນລະດັບຊາດກ່ຽວກັບການລຶບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ, ອີງຕາມຫຼັກການຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ດ້ວຍການຮັບຮູ້ວ່າທີ່ດິນເປັນສູນລວມຂອງການພັດທະນາ, ດ້ວຍການສົ່ງເສີມສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ໝັ້ນຄົງ ແລະ ຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຢ່າງເປັນທຳ.

ການລຶບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ, ແລະ ການນຳໃຊ້ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຍືນຍົງ, ໃນຄວາມໝາຍກວ້າງຂວາງແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບວິທີການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຂອງປະຊາຊົນ, ຊຸມຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ. ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍ, ໂດຍສະເພາະປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ຢ່າງໝັ້ນຄົງ ແລະ ເປັນທຳ ແລະ ການຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ມັນເປັນແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ບ່ອນພັກອາໄສ; ເປັນພື້ນຖານການເຮັດກິດຈະກຳດ້ານສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ສາດສະໜາ ແລະ ເປັນປັດໄຈທີ່ເປັນໃຈກາງຂອງການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນຕ້ອງສັງເກດວ່າການບໍລິຫານຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ແມ່ນມີການເຊື່ອມໂຍງຢ່າງແຍກບໍ່ໄດ້ກັບຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດອື່ນໆ, ເຊັ່ນມຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນແຮ່ທາດ. ໃນຂະນະທີ່ມີການຮັບຮູ້ວ່າມີຫຼາກຫຼາຍຮູບ ແບບ ແລະ ລະບົບຂອງການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເຫຼົ່ານີ້ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ, ລັດອາດຕ້ອງການພິຈາລະນາເອົາການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເຫຼົ່ານີ້ເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາເນື້ອໃນຂອງບົດແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

ຮູບການທີ່ປະຊາຊົນ, ຊຸມຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆໄດ້ມາເຊິ່ງການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ແມ່ນຖືກກຳນົດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂດຍສັງຄົມໂດຍຜ່ານລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ເຫຼົ່ານີ້ກຳນົດວ່າຜູ້ໃດສາມາດນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນປະເພດໃດ, ເປັນເວລາດົນປານໃດ ແລະ ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂອັນໃດ. ລະບົບດັ່ງກ່າວອາດອີງໃສ່ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ, ກໍ່ຄືຕາມປະເພນີ ແລະ ວິທີປະຕິບັດທີ່ບໍ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ. ລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໄດ້ປະເຊີນໜ້າກັບຄວາມກົດດັນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຍ້ອນຈຳນວນປະຊາກອນໃນໂລກທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ແລະ ຍ້ອນການເສື່ອມລົງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດເຮັດໃຫ້ມີທີ່ດິນ, ບ່ອນປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຫຼຸດລົງ. ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ບໍ່ໝັ້ນຄົງໄດ້ເພີ່ມຄວາມອ່ອນແອ, ຄວາມອຶດຢາກ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສາມາດນຳໄປສູ່ຄວາມຂັດແຍ່ງ ແລະ ການເສື່ອມລົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມເມື່ອຜູ້ນຳໃຊ້ມີການແຍ່ງຊີງກັນຕໍ່ສູ້ກັນເພື່ອຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້.

ການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນເພື່ອການກຳນົດເງື່ອນໄຂ ແລະ ວິທີການທີ່ປະຊາຊົນ, ຊຸມຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆສາມາດໄດ້ຮັບສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອນຳໃຊ້ ແລະ ຄວບຄຸມທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ບັນຫາກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຫຼາຍຢ່າງເກີດຂຶ້ນຍ້ອນການບໍລິຫານທີ່ອ່ອນແອ, ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິຫານ. ການບໍລິຫານທີ່ອ່ອນແອສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສະເຖຍລະພາບທາງສັງຄົມ, ຕໍ່ການນຳໃຊ້ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຍືນຍົງ, ການລົງທຶນ ແລະ ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ. ປະຊາຊົນອາດມີຊີວິດທີ່ມີຄວາມອຶດຢາກ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກຖ້າວ່າເຂົາເຈົ້າສູນເສຍສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕໍ່ບ່ອນຢູ່ອາໃສ, ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ກໍ່ຄືຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າຍ້ອນການປະຕິບັດສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ມີການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ຫຼື ຖ້າວ່າອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫາກບໍ່ສາມາດປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ນອກນັ້ນປະຊາຊົນຍັງອາດສູນເສຍແມ່ນແຕ່ຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ

ເມື່ອການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ອ່ອນແອນຳໄປສູ່ຄວາມຂັດແຍ່ງທີ່ຮຸນແຮງ. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບເປັນການສົ່ງເສີມການພັດທະນາສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງທີ່ສາມາດຊ່ວຍລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ພ້ອມທັງຊຸກຍູ້ການລົງທຶນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.

ເພື່ອເປັນການຕອບສະໜອງຕໍ່ຄວາມສົນໃຈທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ແຜ່ຂະຫຍາຍຢ່າງກ້ວາງຂວາງ, FAO ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາໄດ້ລົງມືການສ້າງຄູ່ມືກ່ຽວກັບການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ຂໍ້ລິເລີ່ມອັນນີ້ສ້າງ ແລະ ຊຸກຍູ້ຄູ່ມືແບບສະໝັກໃຈເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຮັບຮູ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່ສິດທິໃນການມີອາຫານພຽງພໍໃນແງ່ຂອງຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານແຫ່ງຊາດ (ບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈກ່ຽວກັບສິດທິຕໍ່ອາຫານ), ທີ່ຮັບຮອງເອົາໂດຍສະພາ FAO ໃນກອງປະຊຸມຄັ້ງທີ່ 127 ໃນເດືອນພະຈິກ 2004, ແລະ ກອງປະຊຸມສາກົນກ່ຽວກັບການປະຕິຮູບດິນປູກຝັງ ແລະ ການພັດທະນາຊົນນະບົດປີ 2006 (ICARRD).

ໃນກອງປະຊຸມຄັ້ງທີ 36 ໃນເດືອນຕຸລາ 2010, ຄະນະກຳມະການເພື່ອຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫາຂອງໂລກ (CFS) ໄດ້ຊຸກຍູ້ການສືບຕໍ່ຂະບວນການຮອບດ້ານເພື່ອພັດທະນາບົດແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ເພື່ອສະເໜີໄປໃຫ້ CFS ພິຈາລະນາ, ແລະ ໄດ້ຕົກລົງສ້າງຕັ້ງກຸ່ມເຮັດວຽກທີ່ເປີດກວ້າງຂອງ CFS ເພື່ອປັບປຸງຮ່າງສະບັບທຳອິດຂອງບົດແນະນຳດັ່ງກ່າວນີ້.

ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ໄດ້ປະຕິບັດຕາມຮູບແບບຂອງບົດນແນະນໍາແບບສະໝັກໃຈສະບັບອື່ນໆຂອງ FAO ຊຶ່ງກຳນົດຫຼັກການ ແລະ ມາດຕະຖານທີ່ສາກົນຮອງຮັບໃນການປະຕິບັດຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຄື: ບົດແນະນໍາຕາມຄວາມສະໝັກໃຈກ່ຽວກັບສິດທິດ້ານສະບຽງອາຫານ; ຫຼັກປະພຶດຂອງການປະມົງແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ; ຫຼັກປະພຶດສາກົນໃນການຈຳໜ່າຍ ແລະ ນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ; ບົດແນະນໍາຕາມຄວາມສະໝັກໃຈກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງປ່າປູກຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ; ແລະ ບົດແນະນໍາຕາມຄວາມສະໝັກໃຈກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງອັກຄີໄພ; ຫຼັກການ ແລະ ມາດຕະການທາງຍຸດທະສາດ.

ບັນດາເຄື່ອງມືເຫຼົ່ານີ້ເປັນເອກະສານທີ່ຂ້ອນຂ້າງສັ້ນເຊິ່ງເປັນການວາງກອບທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໃນການພັດທະນາບັນດາຍຸດທະສາດ, ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ, ແຜນງານ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ. ເຄື່ອງມືດັ່ງກ່າວຍັງປະກອບດ້ວຍເອກະສານເພີ່ມເຕີມທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ເຊັ່ນຂໍ້ແນະນໍາເພີ່ມເຕີມທີ່ໃຫ້ລາຍລະອຽດ ທາງວິຊາການສະເພາະດ້ານກ່ຽວກັບລັກສະນະສະເພາະເມື່ອຈຳເປັນ, ເຄື່ອງມືຝຶກອົບຮົມ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ, ແລະ ເປັນທິດຊີ້ນໍາເພີ່ມເຕີມເພື່ອຊ່ວຍໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງໂດຍ CFS ຢູ່ກອງປະຊຸມ (ພິເສດ) ຄັ້ງທີ່ 38 ໃນວັນທີ 11 ເດືອນພຶດສະພາ 2012.

ຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ການພັດທະນາຂຶ້ນໂດຍກຸ່ມເຮັດວຽກແບບເປີດກ້ວາງຢູ່ໃນບັນດາການປະຊຸມທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນເດືອນ ມິຖຸນາ, ກໍລະກົດ ແລະ ຕຸລາ ປີ 2011 ແລະ ໃນເດືອນມີນາ ປີ 2012. ການປຶກສາຫາລືລະດັບພາກພື້ນ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນຢູ່ປະເທດ ບຣາຊິລ, ເບີກິນາຟາໂຊ, ເອທີໂອປີ, ຈໍແດນ, ນາມີບີ, ປານາມາ, ໂຣມານີ, ສະຫະພັນລັດເຊຍ, ຊາມົວ ແລະ ຫວຽດນາມ. ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືລະດັບພາກພື້ນດັ່ງກ່າວນີ້ເປັນການຮວມເອົາເກືອບ 700 ຄົນຈາກ 133 ປະເທດ, ເຊິ່ງຕາງໜ້າໃຫ້ແກ່ພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ, ອົງກອນສັງຄົມ ແລະ ຄະນະນັກວິຊາການ. ຢູ່ໃນ ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື 4 ຄັ້ງທີ່ຈັດຂຶ້ນເປັນພິເສດສຳລັບອົງກອນສັງຄົມທະວີບອາຟຣິກາ (ຢູ່ປະເທດມາລີ); ທະ ວີບອາຊີ (ຢູ່ປະເທດມາເລເຊຍ); ທະວີບເອີຣົບ ແລະ ອາຊີຕາເວັນຕົກ (ຢູ່ປະເທດອີຕາລີ); ແລະ ອາເມລິກາລາຕິນ (ຢູ່ປະເທດບຣາຊິລ), ໂດຍມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເກືອບ 200 ຄົນ ຈາກ 70 ປະເທດ, ແລະ ການປຶກສາຫາລືເພີ່ມເຕີມຂອງພາກເອກະຊົນໄດ້ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກວ່າ 70 ຄົນ ຈາກ 21 ປະເທດ. ຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ຍັງລວມເອົາບັນດາຂໍ້ສະເໜີທີ່ໄດ້ຮັບໂດຍການປຶກສາຫາລືທາງອີເລັກໂຕຼນິກ ໃນການຮ່າງສະບັບເລີ່ມຕົ້ນ. ບັນດາຂໍ້ສະເໜີເພື່ອປັບປຸງຮ່າງສະບັບເລີ່ມຕົ້ນແມ່ນໄດ້ຮັບມາຈາກພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ, ອົງກອນສັງຄົມ ແລະ ຄະນະນັກວິຊາການ, ແລະ ຈາກທົ່ວໂລກ.

ຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບ, ແລະ ປະຕິບັດຕາມ, ສົນທິສັນຍາລະດັບສາກົນ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນ, ລວມທັງເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດແຫ່ງການພັດທະນາ, ທີ່ແນໃສ່ສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ຖ້າບັນດາຜູ້ອ່ານຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ຫາກຕ້ອງການປັບປຸງການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງ, ກໍສະເໜີໃຫ້ກວດຄືນສົນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວເພື່ອໃຫ້ມີພັນທະທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ມີພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ, ແລະ ເພື່ອໄດ້ຮັບຄຳແນະນຳເພີ່ມເຕີມ.

ພາກ 1

ພາກສະເໜີລວມ

1. ຈຸດປະສົງ

1.1 ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ແນໃສ່ເພື່ອປັບປຸງການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວແມ່ນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງທຸກຝ່າຍ, ໂດຍເນັ້ນໃສ່ ກຸ່ມຄົນທີ່ອ່ອນແອ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ, ດ້ວຍເປົ້າໝາຍຂອງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການຮັບຮູ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຕໍ່ສິດໃນການມີອາຫານທີ່ພຽງພໍ, ການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ການດຳລົງຊີວິດທີ່ຍືນຍົງ, ສະຖຽນລະພາບທາງສັງຄົມ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານທີ່ຢູ່ອາໄສ, ການພັດທະນາຊົນນະບົດ, ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ແບບຍືນຍົງ. ທຸກແຜນງານ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການເພື່ອປັບປຸງການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໂດຍຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ຄວນສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງລັດພາຍໃຕ້ກົດໝາຍສາກົນ, ລວມທັງ ຖະແຫຼງການສາກົນກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ ແລະ ເຄື່ອງມືທາງດ້ານສິດທິມະນຸດສາກົນອື່ນໆ.

1.2 ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ມີຈຸດປະສົງເພື່ອ:

1. ປັບປຸງການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ດ້ວຍການໃຫ້ຄຳແນະນຳ ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບວິທີປະຕິບັດທີ່ຖືກຍອມຮັບໃນລະດັບສາກົນສຳລັບລະບົບທີ່ໃຊ້ກ່ຽວກັບ ສິດໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ຄວບຄຸມທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້.
2. ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການປັບປຸງ ແລະ ພັດທະນານະໂຍບາຍ, ກອບດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ການດ້ານຈັດຕັ້ງທີ່ຄຸ້ມຄອງບັນດາສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ມີຢູ່ຕໍ່ຊັບະພຍາກອນເຫຼົ່ານີ້.
3. ເພີ່ມທະວີຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ປັບປຸງການເຮັດວຽກຂອງລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້.
4. ເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການດຳເນີນງານຂອງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ; ບັນດາອົງການຕຸລາການ; ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ; ການຈັດຕັ້ງຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ຊາວປະມົງ ແລະ ຜູ້ຊົມໃຊ້ປ່າໄມ້; ຜູ້ລ້ຽງສັດ; ຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ; ອົງກອນສັງຄົມ; ພາກເອກະຊົນ; ຄະນະນັກວິຊາການ ແລະ ທຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ກໍ່ຄືການສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືລະຫວ່າງບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່າວມານັ້ນ.

* ບໍ່ມີຄຳນິຍາມສາກົນກ່ຽວກັບທີ່ດິນທີ່ກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ຄວາມໝາຍຂອງຄຳນີ້ອາດຈະຖືກກຳນົດຕາມເນື້ອໃນພາຍໃນປະເທດ

2. ລັກສະນະ ແລະ ຂອບເຂດ

2.1 ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ແມ່ນແບບສະໝັກໃຈ.

2.2 ບົດແນະນຳສະບັບນີ້ຄວນຖືກຕີຄວາມໝາຍ ແລະ ນຳໃຊ້ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ສາກົນພ້ອມກັບຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ນຳໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ມັນເປັນການເພີ່ມເຕີມໃສ່ ແລະ ສະໜັບສະໜູນຂໍ້ລິເລີ່ມລະດັບຊາດ, ລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບສາກົນທີ່ເອົາໃຈໃສ່ດ້ານສິດທິມະນຸດ ແລະ ສະໜອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ໝັ້ນຄົງ ຕໍ່ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້, ພ້ອມທັງຂໍ້ລິເລີ່ມເພື່ອປັບປຸງການບໍລິຫານ. ບໍ່ມີຂໍ້ໃດຢູ່ໃນຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ທີ່ຖືວ່າຈຳກັດ ຫຼື ບັນທອນພັນທະຕາມກົດໝາຍໃດໆທີ່ລັດອາດມີພາຍໃຕ້ກົດໝາຍສາກົນ.

2.3 ຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ສາມາດນຳໃຊ້ໂດຍລັດ; ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ; ອົງການຕຸລາການ; ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ການຈັດຕັ້ງຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ຊາວປະມົງ, ແລະ ຜູ້ຊົມໃຊ້ປ່າໄມ້; ຜູ້ລ້ຽງສັດ; ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ; ອົງກອນສັງຄົມ; ພາກເອກະຊົນ, ນັກວິຊາການ; ແລະ ທຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອປະເມີນການບໍລິຫານສິດຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ລະບຸການປັບປຸງ ແລະ ນຳໃຊ້.

2.4 ຂໍ້ແນະນຳສະບັບນີ້ມີຂອບເຂດທົ່ວໂລກ. ໂດຍພິຈາລະນາເຖິງສະພາບການພາຍໃນ, ອາດຖືກນຳໃຊ້ໂດຍທຸກປະເທດ ແລະ ທຸກຂົງເຂດໃນທຸກຂັ້ນຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສຳລັບການບໍລິຫານທຸກຮູບແບບຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ລວມທັງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງພາກລັດ, ພາກເອກະຊົນ, ຊຸມຊົນ, ລວມໝູ່, ຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ.

2.5 ຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ຄວນຖືກຕີຄວາມໝາຍ ແລະ ນຳໃຊ້ໂດຍອີງຕາມລະບົບ ແລະ ສະຖາບັນກົດໝາຍພາຍໃນປະເທດ.

ພາກ 2

ບັນຫາໂດຍລວມ

ພາກນີ້ເນັ້ນເຖິງແງ່ຂອງການບໍລິຫານສິດຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນດາສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ນະໂຍບາຍ, ກອບດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ດ້ານການຈັດຕັ້ງ; ແລະ ການໃຫ້ບໍລິການ.

ໃນຂົງເຂດຂອງການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ລັດມີພັນທະພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາດ້ານສິດທິມະນຸດສາກົນທີ່ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້. ພາກທີ 2 ຄວນມີຄວາມໝາຍສອດຄ່ອງກັບວັກ 2.2.

3. ຫຼັກການຊີ້ນຳຂອງການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

3A. ຫຼັກການລວມ

3.1 ລັດຄວນ:

3.2 ຮັບຮູ້ ແລະ ເຄົາລົບຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍທຸກຄົນ ແລະ ສິດດັ່ງກ່າວຂອງເຂົາເຈົ້າ. ລັດຄວນໃຊ້ມາດຕະການທີ່ສົມເຫດສົມຜົນເພື່ອລະບຸ, ບັນທຶກ ແລະ ເຄົາລົບຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ສິດຂອງເຂົາເຈົ້າ, ບໍ່ວ່າສິດນັ້ນຈະໄດ້ຮັບການບັນທຶກໄວ້ຢ່າງເປັນທາງການຫຼືບໍ່ກໍ່ຕາມ; ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການລະເມີດສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຜູ້ອື່ນ ແລະ ເພື່ອປະຕິບັດຕາມໜ້າທີ່ທີ່ຕິດພັນກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ດັ່ງກ່າວ.

3.3 ປ້ອງກັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຈາກໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ການລະເມີດ. ລັດຄວນປົກປ້ອງຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ບໍ່ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສູນເສຍສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າຢ່າງໄຮ້ເຫດຜົນ, ລວມທັງການບັງຄັບໃຫ້ອອກຈາກທີ່ດິນທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ຕົນມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ສາກົນ.

3.4 ສົ່ງເສີມ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຊົມໃຊ້ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ລັດຄວນໃຊ້ມາດຕະການທີ່ຄ່ອງຕົວເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຮັບຮູ້ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງສົມບູນ ຫຼື ການເຮັດການປ່ຽນໂອນກ່ຽວກັບສິດ, ເຊັ່ນ ຮັບປະກັນວ່າທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ.

3.5 ສະໜອງການເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳເພື່ອຮັບມືກັບການລະເມີດສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ລັດຄວນມີເຄື່ອງມືທີ່ມີປະສິດຕິຜົນ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ທຸກຄົນເຂົ້າເຖິງໄດ້,

ໂດຍຜ່ານອົງການຕຸລາການ ຫຼື ວິທີທາງອື່ນ, ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້; ແລະ ເພື່ອສະໜອງການບັງຄັບປະຕິບັດຜົນການຕັດສິນຢ່າງທັນການ, ແລະ ເປັນທີ່ສາມາດຈ່າຍໄດ້. ລັດຄວນຈ່າຍຄ່າທົດແທນໃຫ້ທັນເວລາ, ທ່ຽງທຳເມື່ອສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໄດ້ຖືກນຳໄປໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດ.

3.6 ປ້ອງກັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ. ລັດຄວນໃຊ້ມາດຕະຖານທີ່ຈິງຈັງເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ຂໍ້ຂັດແຍ່ງເກີດຂຶ້ນ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ຂະຫຍາຍເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ຮຸນແຮງ. ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນທຸກຮູບແບບ, ໃນທຸກຂັ້ນ, ແລະ ໃນທຸກສະພາບແວດລ້ອມ.

3.7 ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດລວມທັງພາກທຸລະກິດມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການເຄົາລົບສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ພາກທຸລະກິດຄວນກະທຳການດ້ວຍຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເປັນຢ່າງດີເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການລະເມີດສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງຜູ້ອື່ນ. ໃນນັ້ນຄວນປະກອບດ້ວຍລະບົບຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ແກ້ໄຂຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ອົງກອນທຸລະກິດຄວນໃຫ້ການຮ່ວມມືໃນກົນໄກນອກຕຸລາການເພື່ອສະໜອງການຢຽວຢາ, ລວມທັງກົນໄກແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງທຸກທີ່ມີປະສິດທິຜົນຢູ່ຂັ້ນດຳເນີນການ, ໃນບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ໃນເວລາທີ່ເຂົາເຈົ້າເປັນຜູ້ເຮັດ ຫຼື ມີສ່ວນເຮັດໃຫ້ເກີດ ຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ພາກທຸລະກິດຄວນຈຳແນກ ແລະ ປະເມີນຜົນກະທົບຕົວຈິງ ຫຼື ທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ຕໍ່ສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ທີ່ເຂົາເຈົ້າອາດມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ອີງຕາມ ພັນທະສາກົນຂອງຕົນ, ລັດຄວນສະໜອງໃຫ້ພາກທຸລະກິດໄດ້ເຂົ້າເຖິງການແກ້ໄຂທາງກົດໝາຍຕໍ່ຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ບ່ອນທີ່ກ່ຽວພັນເຖິງບໍລິສັດຂ້າມຊາດ, ລັດຖະບານຂອງເຂົາເຈົ້າມີບົດບາດໃນການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອບໍລິສັດ ແລະ ຊ່ວຍລັດເຈົ້າພາບເພື່ອຮັບປະກັນວ່າທຸລະກິດບໍ່ໄດ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບການລະເມີດສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ລັດຄວນນຳໃຊ້ຂັ້ນຕອນເພີ່ມເຕີມເພື່ອປົກປ້ອງການລະເມີດສິດທິມະນຸດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍໂດຍພາກທຸລະກິດເຊິ່ງລັດເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ເປັນຜູ້ຄວບຄຸມ, ຫຼື ທຸລະກິດທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ການບໍລິການຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຈາກອົງການຂອງລັດ.

3B. ຫຼັກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ຫຼັກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເຫຼົ່ານີ້ມີຄວາມສຳຄັນເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.

1. ກຽດສັກສີຂອງມະນຸດ: ຮັບຮູ້ກຽດສັກສີທີ່ຝັງຕິດຕົວ ແລະ ສິດທິມະນຸດທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມບາດໝາງກັນຂອງທຸກຄົນ.

2. ບໍ່ມີການຈຳແນກ: ບໍ່ວ່າຜູ້ໃດກໍບໍ່ຄວນຖືກຈຳແນກຕາມກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍ ກໍ່ຄືໃນພາກປະຕິບັດ.

3. ຄວາມເປັນທຳ ແລະ ຄວາມຍຸຕິທຳ: ໂດຍຮັບຮູ້ວ່າຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງບຸກຄົນອາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງບຸກຄົນ ແລະ ໃຫ້ດຳເນີນການໃນທາງບວກ, ລວມທັງການໃຫ້ອຳນາດ, ເພື່ອສົ່ງເສີມສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ເປັນທຳ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້, ສຳລັບທຸກຄົນລວມທັງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ, ຄົນໄວໜຸ່ມ ແລະ ກຸ່ມຄົນທີ່ອ່ອນແອ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດໂດຍຮີດຄອງປະເພນີ, ຕາມເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ.

4. ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ: ຮັບປະກັນສິດສະເໝີພາບຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ໃນການຊົມໃຊ້ສິດທິມະນຸດ, ໄປພ້ອມໆກັບການຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ນຳໃຊ້ມາດຕະການສະເພາະທີ່ແນໃສ່ເພື່ອຊຸກຍູ້ຄວາມສະເໝີພາບຢ່າງແທ້ຈິງເມື່ອຈຳເປັນ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງມີສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຢ່າງສະເໝີພາບ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບສະຖານະທາງພົນລະເມືອງ ແລະ ສະຖານະການແຕ່ງງານຂອງເຂົາເຈົ້າ.

5. ວິທີການແບບລວມ ແລະ ຍືນຍົງ: ແມ່ນການຮັບຮູ້ວ່າຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ການນຳໃຊ້ພວກມັນແມ່ນກ່ຽວພັນກັນ, ແລະ ການມີວິທີການຄຸ້ມຄອງທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັນ ແລະ ຍືນຍົງ.

6. ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ: ການເຂົ້າມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຊອກຫາ ການສະໜັບສະໜູນຈາກບຸກຄົນທີ່ມີສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ທີ່ອາດຖືກຜົນກະທົບຈາກການຕັດສິນບັນຫາກ່ອນທີ່ຈະຕັດສິນບັນຫາ ແລະ ການຕອບສະໜອງຕໍ່ການປະກອບສ່ວນຂອງເຂົາເຈົ້າ; ໂດຍຄຳນຶງເຖິງຄວາມບໍ່ສົມດູນຂອງອຳນາດທີ່ມີຢູ່ລະຫວ່າງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ແລະ ຮັບປະກັນ ການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຫ້າວຫັນ, ເປັນອິດສະລະ, ມີປະສິດຕິຜົນ, ມີຄວາມໝາຍ ແລະ ຖືກແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ຂອງບຸກຄົນ ແລະ ກຸ່ມທີ່ກ່ຽວພັນກັບຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາ.

7. ຫຼັກນິຕິທຳ: ໂດຍນຳໃຊ້ວິທີການທີ່ອີງໃສ່ລະບຽບຫຼັກການໃນບັນດາກົດໝາຍທີ່ພິມເຜີຍແຜ່ໃນພາສາທີ່ເໝາະສົມ, ໃຊ້ໄດ້ກັບທຸກຄົນ, ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ຢ່າງເທົ່າທຽມ ແລະ ມີຄວາມເປັນເອກະລາດໃນການພິຈາລະນາ, ແລະ ສອດຄ່ອງກັບບັນດາພັນທະ ທີ່ມີຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ ໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບສາກົນ.

8. ຄວາມໂປ່ງໃສ: ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກ້ວາງຂວາງບັນດານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ຂັ້ນຕອນໃນພາສາທີ່ເໝາະສົມ, ແລະ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງກ່ຽວກັບການຕັດສິນໃຈໃນພາສາທີ່ເໝາະສົມ ແລະໃນຮູບແບບທີ່ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້.

9. ຄວາມຮັບຜິດຊອບ: ບຸກຄົນທີ່ຖືຄອງສິດ,ຂະແໜງການຂອງລັດ, ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການກະທຳ ແລະ ການຕັດສິນໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າ ຕາມຫຼັກນິຕິທຳ.

10. ການປັບປຸງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ: ລັດຄວນປັບປຸງກົນໄກການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ວິເຄາະການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ເພື່ອພັດທະນາບັນດາແຜນງານທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ແລະ ຮັບປະກັນການປັບປຸງແບບຕໍ່ເນື່ອງ.

4. ສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້

4.1 ລັດຄວນພະຍາຍາມ ເພື່ອຮັບປະກັນການບໍລິຫານ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ເນື່ອງຈາກວ່າ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນຈຸດໃຈກາງ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາເຊິ່ງສິດທິມະນຸດ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ການດຳລົງຊີວິດແບບຍືນຍົງ, ສະເຖຍລະພາບທາງສັງຄົມ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານບ່ອນຢູ່ອາໃສ, ການພັດທະນາຊົນນະບົດ, ແລະ ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ.

4.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກການກະທຳກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການບໍລິຫານສິດດັ່ງກ່າວ ມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບບັນດາພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ອີງໃສ່ພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດຢູ່ລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

4.3 ທຸກຝ່າຍຄວນຮັບຮູ້ວ່າບໍ່ມີສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ລວມທັງກຳມະສິດສ່ວນຕົວ, ທີ່ສົມບູນແບບ. ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທັງໝົດຖືກຈຳກັດດ້ວຍບັນດາສິດຂອງຜູ້ອື່ນ ແລະ ດ້ວຍມາດຕະການທີ່ລັດນຳໃຊ້ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດ. ມາດຕະການດັ່ງກ່າວຄວນຖືກກຳນົດໂດຍກົດໝາຍ, ພຽງເພື່ອຈຸດປະສົງການສົ່ງເສີມສະຫວັດດີພາບໂດຍລວມ, ລວມທັງການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມສອດຄ່ອງກັບພັນທະທາງດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງລັດ. ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຍັງມີຄວາມສົມດູນໂດຍໜ້າທີ່. ທຸກຄົນຄວນເຄົາລົບຕໍ່ການປົກປັກຮັກສາໄລຍະຍາວ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢ່າງຍືນຍົງ ຂອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້.

4.4 ອີງຕາມການພິຈາລະນາເບິ່ງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ, ລັດຄວນໃຫ້ການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍຕໍ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍທີ່ປັດຈຸບັນຍັງບໍ່ທັນໃນຮັບການປົກປ້ອງໂດຍກົດໝາຍ. ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ຮັບປະກັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ບໍ່ຄວນຖືກຈຳແນກ ແລະ ແນໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ໂດຍສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ລັດຄວນກຳນົດປະເພດຂອງສິດທີ່ຖືວ່າຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຜ່ານກົດລະບຽບທີ່ໄດ້ຮັບການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ. ທຸກຮູບແບບຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຄວນໃຫ້ທຸກຄົນໄດ້ຮັບຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຖືຄອງໃນລະດັບທີ່ຮັບປະກັນການປົກປ້ອງຕາມກົດໝາຍຈາກການບັງຄັບໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງລັດພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ຕໍ່ກັບການຄຸກຄາມ ແລະ ການຂົ່ມຂູ່ອື່ນໆ.

4.5 ລັດຄວນປົກປ້ອງສິດຄອງຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ແລະ ຮັບປະກັນວ່າປະຊາຊົນຈະບໍ່ຖືກຂັບໄລ່ຕາມລຳພັງໃຈ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງເຂົາເຈົ້າຈະບໍ່ຖືກທຳລາຍ ຫຼື ລ່ວງລະເມີດ ໃນທາງອື່ນ.

4.6 ລັດຄວນກຳຈັດ ແລະ ຫ້າມທຸກຮູບແບບຂອງການຈຳແນກທີ່ພົວພັນກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ລວມທັງບັນດາການຈຳແນກທີ່ເປັນຜົນມາຈາກການປ່ຽນແປງສະຖານະພາບຂອງການແຕ່ງງານ, ການຂາດຄວາມສາມາດທາງກົດໝາຍ ແລະ ການຂາດຄວາມສາມາດໃນການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນດ້ານເສດຖະກິດ. ໂດຍສະເພາະ ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍມີສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ເທົ່າທຽມກັນ, ລວມທັງສິດໃນການສືບທອດ ແລະ ເຮັດພິໃນກຳເພື່ອມອບສິດເຫຼົ່ານັ້ນໃຫ້. ການກະທຳດັ່ງກ່າວຂອງລັດ ຄວນສອດຄ່ອງກັບບັນດາພັນທະຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳແຫ່ງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ ແລະ ອີງຕາມພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດ ໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບສາກົນ.

4.7 ລັດຄວນພິຈາລະນາໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກ ແລະ ແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍຢູ່ບ່ອນທີ່ປະຊາຊົນບໍ່ສາມາດດຳເນີນການດ້ວຍຕົວເຂົາເຈົ້າເອງເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາເຊິ່ງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ເພື່ອຄວາມຢູ່ລອດ, ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂອງພາກສ່ວນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການ, ຫຼື ການເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການທີ່ອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ.

4.8 ເນື່ອງຈາກວ່າສິດທິມະນຸດທັງໝົດແມ່ນເປັນຂອງສາກົນ, ບໍ່ສາມາດແບ່ງແຍກໄດ້, ເພິ່ງພາອາໃສເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແລະ ກ່ຽວພັນກັນ, ສະນັ້ນການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ບໍ່ຄວນຖືເອົາສະເພາະແຕ່ສິດທີ່ພົວພັນໂດຍກົງຕໍ່ຄວາມສາມາດເຂົ້າ

ເຖິງ ແລະ ການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຄວນພິຈາລະນາເຖິງທຸກສິດທິທາງພົນລະເຮືອນ, ສິດທິທາງການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳນຳອີກ. ເພື່ອເຮັດໄດ້ແນວນັ້ນ, ລັດຄວນເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິທາງພົນລະເຮືອນ ແລະ ສິດທິທາງການເມືອງຂອງຜູ້ປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ, ລວມທັງສິດທິມະນຸດຂອງຊາວນາ, ປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ, ຊາວປະມົງ, ຜູ້ລ້ຽງສັດ ແລະ ກຳມະກອນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ແລະ ຄວນປະຕິບັດບັນດາພັນທະທາງດ້ານສິດທິມະນຸດຂອງຕົນໃນເວລາປະຕິບັດຕໍ່ກັບບຸກຄົນ ແລະ ສະມາຄົມທີ່ມີບົດບາດ ປົກປ້ອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້.

4.9 ລັດຄວນເອື້ອອຳນວຍໃນການເຂົ້າເຖິງກົນໄກທີ່ທັນການ, ພໍຈ່າຍໄດ້ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໂດຍຜ່ານອົງການຕຸລາການ ແລະ ອົງການບໍລິຫານທີ່ມີຄວາມເປັນກາງ ແລະ ມີຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ຄວນມີວິທີບັນເທົາຕາມຄວາມເໝາະສົມ ຊຶ່ງອາດລວມເອົາທັງສິດໃນການອຸທອນ. ກົນໄກດັ່ງ ກ່າວຄວນມີການບັງຄັບປະຕິບັດໃນທັນທີ ແລະ ອາດລວມ ເອົາການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ, ການສົ່ງຄືນໃຫ້ເຈົ້າຂອງ, ຄ່າເສຍຫາຍ, ການທົດແທນຄ່າ ເສຍຫາຍ, ແລະ ການຊົດໃຊ້. ລັດ ຄວນພະຍາຍາມເພື່ອຮັບປະກັນວ່າກຸ່ມຄົນທີ່ອ່ອນແອ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ ໄດ້ມີໂອກາດເຂົ້າ ເຖິງກົນໄກດັ່ງກ່າວ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ວັກ 6.6 ແລະ 21.6. ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກຄົນທີ່ຖືກລະເມີດສິດທິມະນຸດໃນຂົງເຂດຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ສາມາດເຂົ້າເຖິງກົນໄກ ໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ການບັນເທົາທີ່ກ່າວນັ້ນ.

4.10 ລັດຄວນຍິນດີຮັບເອົາ ແລະ ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບັນດາຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຂົ້າມາມີສ່ວນຢ່າງເຕັມສ່ວນໃນຂະບວນການແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງການບໍລິການສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ໂດຍສະເພາະ, ການສ້າງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ແລະ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບການພັດທະນາດິນແດນ, ຕາມຄວາມເໝາະສົມກັບບົດບາດຂອງລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳ ຂອງຊາດ.

5. ນະໂຍບາຍ, ກອບດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ກອບດ້ານການຈັດຕັ້ງ

5.1 ລັດຄວນສະໜອງ ແລະ ຮັກສານະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ກອບການຈັດຕັ້ງທີ່ສົ່ງເສີມການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ກອບວຽກເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ແລະ ຖືກສະໜັບສະໜູນໂດຍການປະຕິຮູບລະບົບນິຕິກຳການບໍລິການຂອງລັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ.

5.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່ານະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ກອບການຈັດຕັ້ງໃນການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ອີງຕາມພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດຢູ່ໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບສາກົນ.

5.3 ອີງຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່ານະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ກອບການຈັດຕັ້ງສຳລັບການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຮັບຮູ້ ແລະ ເຄົາລົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍລວມທັງສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍທີ່ປັດຈຸບັນຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງໂດຍກົດໝາຍ ແລະ ຄວນເອື້ອອຳນວຍ, ສົ່ງເສີມ ແລະ ປົກປ້ອງການປະຕິບັດສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ບັນດາກອບດັ່ງກ່າວ ຄວນສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ

ປ່າໄມ້. ລັດຄວນສະໜອງກອບທີ່ບໍ່ມີການຈຳແນກ ແລະ ທີ່ສົ່ງເສີມຄວາມເປັນທຳທາງສັງຄົມ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບຍິງຊາຍ. ກອບດັ່ງກ່າວຄວນສະທ້ອນເຖິງຄວາມຕິດພັນທີ່ໜຽວແໜ້ນລະຫວ່າງ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນ, ແລະ ສ້າງວິທີທາງແບບເຊື່ອມໂຍງໃຫ້ແກ່ການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນ.

5.4 ລັດຄວນພິຈາລະນາເຖິງອຸປະສັກສະເພາະຕ່າງໆທີ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຜູ້ຍິງປະເຊີນກ່ຽວກັບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ສິດໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ກ່ຽວພັນກັນນັ້ນ, ແລະ ຄວນນຳໃຊ້ມາດຕະການເພື່ອຮັບປະກັນວ່າກອບນິຕິກຳ ແລະ ນະໂຍບາຍສາມາດໃຫ້ການປົກປ້ອງຢ່າງພຽງພໍຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າບັນດາກົດໝາຍທີ່ຮັບຮູ້ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງແມ່ຍິງໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຖືກບັງຄັບໃຊ້. ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງສາມາດເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍໃນການເຮັດສັນຍາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ບົນພື້ນຖານຂອງຄວາມສະເໝີພາບກັບຜູ້ຊາຍ ແລະ ຄວນພະຍາຍາມ ເພື່ອສະໜອງການບໍລິການທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອອື່ນໆເພື່ອເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງສາມາດປ້ອງກັນຜົນປະໂຫຍດໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ.

5.5 ລັດຄວນພັດທະນາບັນດານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຜ່ານຂະບວນການແບບມີສ່ວນຮ່ວມໂດຍໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າຮ່ວມ, ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ທັງຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງຖືກບັນຈຸເຂົ້າຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນ. ບັນດານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ຄວນພິຈາລະນາເຖິງຄວາມສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ແລະ ຄວນລວມເອົາວິທີທາງທີ່ແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍ; ສະແດງຄວາມໝາຍຢ່າງຈະແຈ້ງໃນພາສາທີ່ເໝາະສົມ, ແລະ ມີການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ.

5.6 ລັດຄວນມອບຄວາມຮັບຜິດຊອບຢູ່ຂັ້ນຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານທີ່ສາມາດໃຫ້ບໍລິການແກ່ປະຊາຊົນຢ່າງມີປະສິດຕິຜົນ. ລັດຄວນກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບັນດາຂະແໜງການທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ມີການປະສານສົມທົບລະຫວ່າງອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ກໍ່ຄືການປະສານສົມທົບກັບລັດຖະບານຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ,ແລະປະຊາຊົນພື້ນເມືອງແລະຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ.

5.7 ລັດຄວນກຳນົດ ແລະ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ບັນດາກາລະໂອກາດສຳລັບອົງການພາກປະຊາຊົນ, ພາກເອກະຊົນ ແລະ ນັກວິຊາການເພື່ອປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ກອບການຈັດຕັ້ງຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

5.8 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆຄວນກວດຄືນ ແລະ ຕິດຕາມກວດການະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ກອບການຈັດຕັ້ງ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິເພື່ອຮັກສາໄວ້ເຊິ່ງປະສິດຕິຜົນ. ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການຄວນໃຫ້ອົງການພາກປະຊາຊົນ, ຕົວແທນຜູ້ນຳໃຊ້ ແລະ ສະຫາລະນະຊົນທົ່ວໄປໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມເພື່ອປັບປຸງການບໍລິການ ແລະ ພະຍາຍາມເພື່ອປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໂດຍຜ່ານຂະບວນການ ແລະ ການຕັດສິນບັນຫາທີ່ໂປ່ງໃສ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ຄາດໄວ້ລ່ວງໜ້າຄວນຖືກລະບຸໄວ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ໄດ້ຮັບການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກ້ວາງຂວາງໃນພາສາທີ່ເໝາະສົມ.

5.9 ລັດຄວນຮັບຮູ້ວ່າບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ແມ່ນດຳເນີນການຢູ່ໃນສະພາບທາງດ້ານການເມືອງ, ກົດໝາຍ, ສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ, ສາດສະໜາ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ກວ້າງຂວາງ. ຖ້າຫາກສະພາບການທີ່ກ້ວາງຂວາງມີການປ່ຽນແປງ, ແລະ ຖ້າຫາກມີຄວາມຈຳເປັນປະຕິຮູບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ລັດຄວນຊອກຫາຊ່ອງທາງເພື່ອສ້າງຄວາມເຫັນເປັນເອກະພາບລະດັບຊາດ ກ່ຽວກັບການປະຕິຮູບທີ່ສະເໜີ.

6. ການໃຫ້ບໍລິການ

6.1 ຕາມຂອບເຂດທີ່ຊັບພະຍາກອນອະນຸຍາດໃຫ້, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າບັນດາອົງກອນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການມີຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານວັດຖຸ, ການເງິນ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນຮູບແບບອື່ນໆເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍຢ່າງທັນເວລາ, ມີຜົນສັກສິດ ແລະ ແນໃສ່ ບົດບາດຍິງຊາຍ. ພະນັກງານຢູ່ໃນການຈັດຕັ້ງທຸກຂັ້ນຄວນໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ແລະ ຖືກບັນຈຸເຂົ້າໃນວຽກງານໂດຍການພິຈາລະນາເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບທາງສັງຄົມ.

6.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າການໃຫ້ບໍລິການທີ່ກ່ຽວພັນກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການບໍລິຫານສິດດັ່ງກ່າວແມ່ນສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

6.3 ລັດຄວນສະໜອງການບໍລິການທີ່ທັນການ, ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ແລະ ບໍ່ມີການຈຳແນກເພື່ອປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການຊົມໃຊ້ບັນດາສິດເຫຼົ່ານັ້ນ ແລະ ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ. ລັດຄວນກຳຈັດເງື່ອນໄຂທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ບໍ່ຈຳເປັນ ແລະ ພະຍາຍາມເພື່ອຜ່ານຜ່າອຸປະສັກ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ລັດຄວນກວດຄືນການໃຫ້ບໍລິການຂອງບັນດາອົງກອນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການ, ແລະ ສະເໜີການປັບປຸງ ເມື່ອຈຳເປັນ.

6.4 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການຮັບໃຊ້ປະຊາຊົນທັງປະເທດ, ໂດຍການໃຫ້ບໍລິການແກ່ທຸກຄົນ, ລວມທັງຜູ້ທີ່ອາໃສຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ. ການສະໜອງການບໍລິການຕ້ອງດຳເນີນການຢ່າງວ່ອງໄວ ແລະ ມີປະສິດທິພາບໂດຍນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຢີທີ່ແທດເໝາະກັບທ້ອງຖິ່ນເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບ ແລະ ຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງ. ຄວນສ້າງຂໍ້ແນະນຳພາຍໃນເພື່ອໃຫ້ພະນັກງານສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍໃນຮູບແບບທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ສະໝ່ຳສະເໝີ. ຂັ້ນຕອນຄວນຖືກຄັດຈ້ອນໃຫ້ງ່າຍດາຍໂດຍບໍ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງສິດຄອບຄອງ ຫຼື ຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງຄວາມຍຸຕິທຳ. ບັນດາອຸປະກອນເພື່ອອະທິບາຍຄວນໄດ້ຮັບການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນພາສາທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ຄວນແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ນຳໃຊ້ຮັບຊາບກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງເຂົາເຈົ້າ.

6.5 ລັດຄວນສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍເພື່ອສົ່ງເສີມການແບ່ງປັນຂໍ້ມູນແຜນຜັງ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານອື່ນໆ ກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ເພື່ອການນຳໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນໂດຍລັດ ແລະ ອົງກອນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ, ອົງການພາກປະຊາຊົນ, ພາກເອກະຊົນ, ນັກວິຊາການ ແລະ ມະຫາຊົນທົ່ວໄປ. ມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດຄວນໄດ້ຮັບການພັດທະນາເພື່ອການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຮ່ວມກັນ, ໂດຍພິຈາລະນາເອົາມາດຕະຖານລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບສາກົນ.

6.6 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆຄວນພິຈາລະນາກ່ຽວກັບມາດຕະການເພີ່ມເຕີມເພື່ອສະໜັບສະໜູນກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງແລະດ້ອຍໂອກາດທີ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການທາງດ້ານບໍລິຫານແລະດ້ານຕຸລາການ. ມາດຕະການເຫຼົ່ານີ້ຄວນປະກອບດ້ວຍການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານກົດໝາຍເຊັ່ນ: ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກົດໝາຍທີ່ເໝາະສົມ, ແລະ ອາດລວມເຖິງການສະໜອງການບໍລິການໂດຍຜູ້ຊ່ວຍດ້ານກົດໝາຍ ຫຼື ຜູ້ຊ່ວຍນັກສຳຫຼວດ ແລະ ການໃຫ້ບໍລິການແບບເຄື່ອນທີ່ສຳລັບຊຸມຊົນທີ່ຢູ່ເຂດຫ່າງໄກ ແລະ ປະຊາຊົນພື້ນເມືອງທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານ.

6.7 ລັດຄວນຊຸກຍູ້ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການໃຫ້ສົ່ງເສີມວັດທະນທຳທີ່ຖືເອົາ

ການບໍລິການ ແລະ ການປະພຶດຢ່າງມີຈັນຍາບັນ. ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ອົງການຕຸລາການຄວນຊອກຫາຄວາມຄິດຄວາມເຫັນຕອບກັບຢ່າງເປັນປົກກະຕິ, ເຊັ່ນໂດຍຜ່ານການສໍາຫຼວດ ແລະ ກຸ່ມຈຸດສຸມ, ເພື່ອຍົກສູງມາດຕະຖານ ແລະ ປັບປຸງການໃຫ້ບໍລິການ, ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຕາມຄາດໝາຍ ແລະ ເພື່ອຕອບສະໜອງໄດ້ຕາມຄວາມຈໍາເປັນອັນໃໝ່. ລັດຄວນໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ມາດຕະຖານການປະຕິບັດ ແລະ ລາຍງານຜົນຮັບຢ່າງເປັນປົກກະຕິ. ບັນດາຜູ້ນໍາໃຊ້ຄວນມີກົນໄກດໍາເນີນກ່ຽວກັບການຮ້ອງຟ້ອງບໍ່ວ່າຈະເຮັດພາຍໃນອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ເຊັ່ນ ດ້ວຍການທົບທວນການບໍລິຫານ, ຫຼື ການຮ້ອງຟ້ອງຈາກຂ້າງນອກ, ເຊັ່ນໂດຍການກວດຄືນແບບເອກະລາດ ຫຼື ໂດຍຜ່ານຜູ້ກວດກາຈາກສະພາ.

6.8 ສະມາຄົມວິຊາຊີບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການບໍລິການທີ່ຕິດພັນກັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຄວນພັດທະນາ, ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພຶດຕິກໍາທີ່ມີຈັນຍາບັນໃນລະດັບສູງ. ພາກສ່ວນທີ່ຂຶ້ນກັບລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ຄວນປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານທາງດ້ານຈັນຍາບັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຄວນຖືກລົງໂທດໃນກໍລະນີທີ່ມີການລ່ວງລະເມີດ. ຢູ່ບ່ອນທີ່ບໍ່ມີສະມາຄົມດັ່ງກ່າວລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ມີແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອໍານວຍໃນການສ້າງມາດຕະຖານເຫຼົ່ານັ້ນ.

6.9 ລັດ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້. ລັດຄວນດໍາເນີນການດັ່ງກ່າວ ໂດຍສະເພາະໂດຍຜ່ານການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ໃຊ້ຫຼັກນິຕິທໍາ, ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ລັດຄວນອອກ ແລະ ບັງຄັບປະຕິບັດມາດຕະການຕ້ານການສໍ້ລາດບັງຫຼວງລວມທັງດ້ວຍການນໍາໃຊ້ແຊັກ ແລະ ໃບດຸ່ນດ່ຽງ, ຈໍາກັດການໃຊ້ອໍານາດໂດຍປາສະຈາກເຫດຜົນ, ຈັດການກັບຜົນປະໂຫຍດທັບຊ້ອນ ແລະ ອອກກົດລະບຽບ ແລະ ລະບຽບການທີ່ຈະແຈ້ງ. ລັດຄວນຈັດໃຫ້ມີການທົບທວນທາງດ້ານບໍລິຫານ ແລະ/ຫຼື ທາງດ້ານຕຸລາການຕໍ່ບັນດາຂໍ້ຕົກລົງຂອງອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ພະນັກງານທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນໍາໃຊ້ຄວນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການກະທໍາຂອງຕົນ. ເຂົາເຈົ້າຄວນໄດ້ຮັບການສະໜອງ ເຄື່ອງມືເພື່ອປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນຢ່າງມີປະສິດຕິຜົນ. ເຂົາເຈົ້າຄວນໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ຈາກການຖືກແຊກແຊງໃນໜ້າທີ່ຂອງຕົນ ແລະ ຈາກການແກ້ແຄ້ນຍ້ອນລາຍງານການກະທໍາທີ່ສໍ້ລາດບັງຫຼວງ.

ພາກ 3

ການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍ ແລະ ການຈັດສັນສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້

ພາກນີ້ເວົ້າເຖິງການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນແງ່ການຮັບຮູ້ຕາມກົດໝາຍຕໍ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ, ກໍ່ຄື ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ແລະ ການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໃນເບື້ອງຕົ້ນຕໍ່ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ພາກລັດເປັນເຈົ້າຂອງຫຼືຢູ່ໃນການຄວບຄຸມຂອງພາກລັດ.

7. ການຄຸ້ມຄອງຮັກສາ

7.1 ເມື່ອລັດຮັບຮູ້ ຫຼື ຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້, ອີງຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດເຂົາເຈົ້າຄວນສ້າງລະບົບການຄຸ້ມຄອງຮັກສາເພື່ອຫຼີກເວັ້ນຈາກການລະເມີດ ຫຼື ທຳລາຍສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຄົນອື່ນ, ລວມທັງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງໂດຍກົດໝາຍໃນປັດຈຸບັນ. ໂດຍສະເພາະການຄຸ້ມຄອງຮັກສາຄວນປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ສຳຮອງ, ເຊັ່ນ ສິດໃນການເກັບປະໂຫຍດ.

7.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າ ທຸກການດຳເນີນການກ່ຽວກັບການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍ ແລະ ການຈັດສັນສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງການຄອບຄອງນຳໃຊ້ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ຕົນມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ ແລະ ອີງໃສ່ພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

7.3 ບ່ອນທີ່ລັດມີເຈດຕະນາຈະຮັບຮູ້ ຫຼື ຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ກ່ອນອື່ນໝົດລັດຄວນລະບຸສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ມີຢູ່ທັງໝົດ ແລະ ຜູ້ຖືສິດນັ້ນ, ບໍ່ວ່າຈະຖືກບັນທຶກໄວ້ຫຼືບໍ່ກໍ່ຕາມ. ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະຊຸມຊົນອື່ນທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ, ຜູ້ຖືຄອງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ທຸກຄົນທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຄວນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການປຶກສາຫາລື, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບວັກ 3ຂ.6 ແລະ 9.9. ລັດຄວນສະໜອງການເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບວັກ 4.9 ຖ້າປະຊາຊົນເຊື່ອວ່າສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຖືກຮັບຮູ້.

7.4 ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍໄດ້ຊົມໃຊ້ສິດອັນດຽວກັນ ຢູ່ໃນບັນດາສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຮັບຮູ້ໃໝ່ນີ້, ແລະ ຮັບປະກັນວ່າສິດເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ສະແດງໄວ້ຢູ່ໃນເອກະສານການບັນທຶກ. ບ່ອນທີ່ເປັນໄປໄດ້, ການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍ ແລະ ການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້

ຂອງບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນຄວນເຮັດເປັນລະບົບ, ໂດຍດຳເນີນໄປໃນແຕ່ລະເຂດຕາມລະດັບບຸລິມະສິດຂອງຊາດ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ກຸ່ມຄົນທຸກຍາກ ແລະ ອ່ອນແອໃນສັງຄົມມີໂອກາດຢ່າງເຕັມສ່ວນໃນການໄດ້ຮັບການຮັບຮູ້ຕາມກົດໝາຍຕໍ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຄວນໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານກົດໝາຍ, ໂດຍສະເພາະຕໍ່ຜູ້ທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ອ່ອນແອ. ວິທີທາງທີ່ແທດເໝາະກັບທ້ອງຖິ່ນຄວນຖືກນຳມາໃຊ້ເພື່ອເພີ່ມຄວາມໂປ່ງໃສໃນເວລາທີ່ເລີ່ມຕົ້ນສ້າງການບັນທຶກກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ລວມທັງການສ້າງແຜນທີ່ຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້.

7.5 ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ຜູ້ທີ່ມີສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຮັບຮູ້ ຫຼື ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໃຫ້ໃໝ່ໄດ້ຮູ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງຕົນ. ຖ້າຫາກຈຳເປັນ, ລັດຄວນໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແກ່ປະຊາຊົນເຫຼົ່ານັ້ນເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດຊົມໃຊ້ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ປະຕິບັດຕາມໜ້າທີ່ຂອງຕົນ.

7.6 ຢູ່ບ່ອນທີ່ບໍ່ສາມາດໃຫ້ການຮັບຮູ້ທາງດ້ານກົດໝາຍຕໍ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໄດ້, ລັດຄວນປ້ອງກັນການບັງຄັບໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ອີງຕາມຫຼັກການຂອງບົດແນະນຳເຫຼົ່ານີ້.

8. ທີ່ດິນສາທາລະນະ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້

8.1 ບ່ອນທີ່ລັດເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ຄວບຄຸມທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້, ລັດຄວນກຳນົດການນຳໃຊ້ ແລະ ການຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ໂດຍອີງຕາມຈຸດປະສົງທີ່ກ້ວາງຂວາງທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກການກະທຳແມ່ນມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ຕົນມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ອີງໃສ່ພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

8.2 ບ່ອນທີ່ລັດເປັນເຈົ້າຂອງແລະຄວບຄຸມການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ,ການປະມົງແລະປ່າໄມ້,ສິດຄອບຄອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງບຸກຄົນ ແລະຊຸມຊົນ, ລວມທັງລະບົບການຄອບຄອງຕາມປະເພນີຢູ່ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ຄວນຖືກຮັບຮູ້, ໄດ້ຮັບການເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ ແລະ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ຕໍ່ບັນຫານີ້, ປະເພດຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຄວນຖືກກຳນົດຂຶ້ນ ແລະ ຖືກໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ໂດຍຜ່ານຂະບວນການທີ່ມີຄວາມໂປ່ງໃສ, ແລະ ອີງຕາມກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ.

8.3 ເຫັນວ່າມີທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ລັດເປັນເຈົ້າຂອງຖືກນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງແບບລວມໝູ່ (ຢູ່ບາງປະເທດເອີ້ນວ່າດິນລວມ), ບ່ອນທີ່ເປັນໄປໄດ້, ລັດຄວນຮັບຮູ້ ແລະ ປົກປ້ອງ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ລັດເປັນເຈົ້າຂອງດັ່ງກ່າວ ພ້ອມທັງລະບົບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງແບບລວມໝູ່, ລວມທັງ ຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການຈັດສັນຂອງລັດ.

8.4 ລັດຄວນພະຍາຍາມເພື່ອສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ທັນສະພາບກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ລັດເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຄວບຄຸມ ດ້ວຍການສ້າງ ແລະ ປັບປຸງບັນຊີຂໍ້ມູນທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້. ບັນຊີຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວຄວນບັນທຶກ ບັນດາຂະແໜງການທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການບໍລິຫານ ແລະ ບັນທຶກທຸກໆສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍທີ່ປະຊາຊົນຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆຖືຄອງດ້ວຍລະບົບຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ ແລະ ຂອງພາກເອກະຊົນ. ບ່ອນທີ່ເປັນໄປໄດ້, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ເປັນ

ຂອງລັດໄດ້ຖືກບັນທຶກໄວ້ນຳກັນກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ດ້ວຍລະບົບຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ ແລະ ຂອງພາກເອກະຊົນໃນລະບົບບັນທຶກອັນດຽວກັນ, ຫຼື ມີການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັນກອບລວມອັນດຽວກັນ.

8.5 ລັດຄວນກຳນົດວ່າທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ໃດແດ່ທີ່ຕົນເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຄວບຄຸມຈະຖືກສະຫງວນເອົາໄວ້ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ໂດຍພາກລັດ, ແລະ ໂຕໃດຈະຖືກຈັດສັນໃຫ້ຄົນອື່ນນຳໃຊ້ ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂອັນໃດ.

8.6 ລັດຄວນພັດທະນາ ແລະ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ບັນດານະໂຍບາຍທີ່ກວມເອົາການນຳໃຊ້ ແລະ ຄວບຄຸມທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ຖືກສະຫງວນໄວ້ໂດຍພາກລັດ ແລະ ຄວນພະຍາຍາມສ້າງນະໂຍບາຍ ທີ່ສົ່ງເສີມການແຈກຢາຍຜົນປະໂຫຍດຢ່າງເປັນທຳ ຈາກ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ລັດເປັນເຈົ້າຂອງ. ນະໂຍບາຍຄວນພິຈາລະນາເຖິງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຄົນອື່ນ ແລະ ທຸກຄົນທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຄວນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການປຶກສາຫາລືໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ຫຼັກການຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງ ບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ການບໍລິຫານ ແລະ ການປ່ຽນໂອນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ ຄວນໄດ້ຮັບການດຳເນີນການຢ່າງມີປະສິດຕິຜົນ, ໂປ່ງໃສ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການປະຕິບັດນະໂຍບາຍຂອງລັດໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງ.

8.7 ລັດຄວນພັດທະນາ ແລະ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ນະໂຍບາຍທີ່ກວມເອົາການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ແກ່ຄົນອື່ນ ແລະ ຄວນແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ນະໂຍບາຍໃນການຈັດສັນສິດຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ຄວນສອດຄ່ອງກັບຈຸດປະສົງທີ່ກວ້າງຂວາງທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນທີ່ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຕາມປະເພນີຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຢ່າງເໝາະສົມ ໃນການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຄືນໃໝ່. ນະໂຍບາຍຄວນ ພິຈາລະນາເຖິງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຄົນອື່ນ ແລະ ທຸກຄົນທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຄວນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການປຶກສາຫາລື, ການເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາ. ນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວຄວນຮັບປະກັນວ່າການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຈະບໍ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນດ້ວຍການຕັດການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງເຂົາເຈົ້າ.

8.8 ລັດມີອຳນາດໃນການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໃນຫຼາກຫຼາຍຮູບແບບ, ນັບແຕ່ການນຳໃຊ້ຢ່າງຈຳກັດໄປເຖິງກຳມະສິດຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ນະໂຍບາຍຄວນຮັບຮູ້ຂອບເຂດຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ຜູ້ໄດ້ຮັບສິດນັ້ນ. ນະໂຍບາຍຄວນກຳນົດເອົາວິທີການຈັດສັນສິດ, ເຊັ່ນ ການຈັດສັນທີ່ອີງໃສ່ການນຳໃຊ້ທາງປະຫວັດສາດ ຫຼື ວິທີທາງອື່ນ. ເມື່ອຈຳເປັນ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຈັດສັນສິດຄອບນຳໃຊ້ ຄວນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດຊົມໃຊ້ສິດຂອງຕົນໄດ້. ລັດຄວນຕັດສິນໃຈ ວ່າຈະສະຫງວນຮູບແບບໃດໜຶ່ງ ຂອງການຄວບຄຸມ ຕໍ່ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຖືກຈັດສັນໃຫ້ນັ້ນ ຫຼື ບໍ່.

8.9 ລັດຄວນຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ມອບໝາຍໜ້າທີ່ໃນການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ແບບໂປ່ງໃສ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມ, ໂດຍນຳໃຊ້ຂັ້ນຕອນທີ່ງ່າຍດາຍທີ່ມີຄວາມຈະແຈ້ງ, ເຂົ້າເຖິງ ແລະ ເຂົ້າໃຈໄດ້ໂດຍທຸກຄົນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ. ຄວນສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃນພາສາທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ແກ່ທຸກຄົນທີ່ຄວນເຂົ້າຮ່ວມ, ລວມທັງຜ່ານຂໍ້ຄວາມທີ່ເນັ້ນເຖິງບົດບາດຍິງຊາຍ. ເມື່ອເປັນໄປໄດ້, ລັດຄວນຮັບປະກັນໃຫ້ມີການຈົດບັນທຶກສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຈັດສັນໃໝ່ ຮ່ວມກັບສິດຄອບຄອງອື່ນໆຢູ່ໃນລະບົບບັນທຶກຂໍ້ມູນດຽວກັນ, ຫຼື ເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນກັບກອບລວມ. ລັດ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຄວນສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອຫຼີກເວັ້ນບໍ່ໃຫ້ມີການສໍ້ລາດບັງຫຼວງຢູ່ໃນການຈັດສັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້.

8.10 ຕາມຂອບເຂດທີ່ຊັບພະຍາກອນອະນຸຍາດໃຫ້, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າ ອົງການທີ່ມີຄວາມອາດສາມາດທີ່ຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຕ້ອງມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານບຸກຄະລາກອນ, ດ້ານວັດຖຸ, ດ້ານການເງິນ ແລະ ໃນດ້ານອື່ນໆ. ຖ້າຫາກມີການມອບໝາຍຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ຜູ້ໄດ້ຮັບມອບໝາຍຄວນໄດ້ຮັບການຝຶກ ອົບຮົມ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນອື່ນໆເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດປະຕິບັດໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບເຫຼົ່ານັ້ນ.

8.11 ລັດຄວນຕິດຕາມຜົນຮັບຂອງແຜນງານການຈັດສັນ, ລວມທັງ ບັນດາຜົນກະທົບຈາກຄວາມແຕກຕ່າງທາງເພດຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກກໍ່ຄືຜົນກະທົບຕໍ່ຈຸດປະສົງທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ນຳສະເໜີມາດຕະການແກ້ໄຂທີ່ຕ້ອງການ.

9. ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນ ທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ

9.1 ລັດ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຄວນຮັບຮູ້ວ່າທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານສັງຄົມ, ດ້ານວັດທະນະທຳ, ດ້ານຈິດໃຈ, ດ້ານເສດຖະກິດ, ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ດ້ານການເມືອງ ຕໍ່ກັບຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບ ຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ.

9.2 ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ ທີ່ບໍລິຫານດ້ວຍຕົນເອງດ້ານທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຄວນສົ່ງເສີມ ແລະ ສະໜອງສິດທີ່ເປັນທຳ, ໝັ້ນຄົງ ແລະ ຍືນຍົງຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນ, ໂດຍເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດຕໍ່ການໃຫ້ໂອກາດເຂົ້າເຖິງທີ່ເປັນທຳສຳລັບແມ່ຍິງ. ການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງມີປະສິດຕິຜົນຂອງສະມາຊິກທຸກຄົນ, ທັງຜູ້ຊາຍ, ແມ່ຍິງ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ, ໃນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບລະບົບສິດຄອບ ຄອງນຳໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຕ້ອງໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໂດຍຜ່ານສະຖາບັນພື້ນເມືອງ ຫຼື ສາຖະບັນທາງຮີດຄອງປະເພນີ, ໃນກໍລະນີຂອງລະບົບຄອບຄອງນຳໃຊ້ແບບລວມໝູ່. ເມື່ອຈຳເປັນ, ຊຸມຊົນຄວນໄດ້ຮັບຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອເພີ່ມຄວາມອາດສາມາດຂອງສະມາຊິກເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ການບໍລິຫານ ລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ.

9.3 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າ ທຸກການກະທຳມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ຕົນມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ອີງໃສ່ພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ໃນກໍລະນີຂອງປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ, ລັດຄວນປະຕິບັດຕາມພັນທະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງຕົນ ແລະ ຂໍ້ຜູກມັດແບບສະໝັກໃຈ ເພື່ອປົກປ້ອງ, ສົ່ງເສີມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິດທິມະນຸດ, ນັບທັງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອົງການຈັດຕັ້ງທາງດ້ານແຮງງານສາກົນ (ເລກທີ 169) ກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊົນເຜົ່າໃນປະເທດທີ່ເປັນເອກະລາດ, ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ, ແລະ ຖະແຫຼງການຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງຄົນພື້ນເມືອງ.

9.4 ລັດຄວນໃຫ້ການຮັບຮູ້ ແລະ ການປົກປ້ອງທີ່ເໝາະສົມຕໍ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບບັນດາພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ອີງຕາມພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນ ນຳໃຊ້ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ການຮັບຮູ້ດັ່ງກ່າວຄວນພິຈາລະນາເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ໂດຍຊຸມຊົນໜຶ່ງສະເພາະ ແລະ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັນ, ແລະ ເຄົາລົບຕໍ່ຫຼັກການ ລວມຂອງການບໍລິຫານຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບ

ການຮັບຮູ້ດັ່ງກ່າວຄວນໄດ້ຮັບການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ໃນສະຖານທີ່ທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້, ໃນຮູບແບບທີ່ເໝາະ ສົມດ້ວຍພາສາທີ່ເຂົ້າໃຈງ່າຍ ແລະ ເໝາະສົມ.

9.5 ບ່ອນທີ່ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີໄດ້ຮັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຕໍ່ທີ່ດິນຂອງບັນພະບູລຸດທີ່ເຂົາເຈົ້າອາໄສຢູ່, ລັດຄວນຮັບຮູ້ ແລະ ປົກປ້ອງສິດເຫຼົ່ານີ້. ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ ບໍ່ຄວນຖືກບັງຄັບໃຫ້ອອກຈາກທີ່ດິນບັນພະບູລຸດດັ່ງກ່າວ.

9.6 ລັດຄວນພິຈາລະນາ ດັດແກ້ນະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ກອບການຈັດຕັ້ງ, ເພື່ອຮັບຮູ້ລະບົບຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ. ຖ້າຫາກມີການປະຕິຮູບດ້ານລັດຖະທຳມະນູນ ຫຼື ດ້ານນິຕິກຳໄດ້ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນດ້ານສິດທິຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າຂັດແຍ່ງກັບປະເພນີປະຕິບັດ, ທຸກພາກສ່ວນຄວນຮ່ວມມືກັນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ນຳເອົາການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າໃນໃນລະບົບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ.

9.7 ໃນການຮ່າງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ, ລັດຄວນພິຈາລະນາເຖິງຄຸນຄ່າທາງສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ, ຈິດໃຈ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ລະບົບຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຂອງປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ. ຄວນມີການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີປະສິດຕິຜົນຂອງສະມາຊິກທຸກຄົນ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ລວມທັງສະມາຊິກຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ, ເມື່ອພັດທະນານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວພັນກັບລະບົບຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນທີ່ມີລະບົບຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ.

9.8 ລັດຄວນປົກປ້ອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມ ປະເພນີເພື່ອບໍ່ໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຂອງເຂົາເຈົ້າໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ. ຢູ່ບ່ອນທີ່ຊຸມຊົນໃດໜຶ່ງບໍ່ຄັດຄ້ານ, ລັດຄວນຊ່ວຍບັນທຶກເອກະສານຢ່າງເປັນທາງການ ແລະ ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບລັກສະນະ ແລະ ສະຖານທີ່ຂອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ ແລະ ຄວບຄຸມໂດຍຊຸມຊົນນັ້ນ. ຢູ່ບ່ອນທີ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີໄດ້ຮັບ ການບັນທຶກໄວ້ຢ່າງເປັນທາງການ, ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ເຫຼົ່ານັ້ນຄວນໄດ້ຮັບການບັນທຶກໄວ້ ນຳກັນກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ອື່ນໆຂອງລັດ, ເອກະຊົນ ແລະ ສ່ວນລວມເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການຮຽກຮ້ອງສິດທີ່ຊໍ້າຊ້ອນກັນ.

9.9 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆຄວນປຶກສາຫາລືດ້ວຍຄວາມຈິງໃຈກັບຊາວພື້ນເມືອງກ່ອນຈະລິເລີ່ມໂຄງການໃດໜຶ່ງ ຫຼື ກ່ອນຈະຮັບຮອງເອົາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການທາງດ້ານນິຕິກຳ ຫຼື ມາດຕະການດ້ານການບໍລິຫານທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທີ່ຊຸມຊົນຖືສິດຢູ່. ໂຄງການດັ່ງກ່າວຄວນອີງໃສ່ການປຶກສາຫາລື ທີ່ມີປະສິດຕິຜົນ ແລະ ມີຄວາມໝາຍສຳຄັນກັບຊາວພື້ນເມືອງ, ໂດຍຜ່ານສະຖາບັນທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງຕົນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຄວາມຍິນຍອມຢ່າງມີອິດສະຫຼະ, ລ່ວງໜ້າ ແລະ ຖືກແຈ້ງໃຫ້ຊາບ ພາຍໃຕ້ຖະແຫຼງການຂອງສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງທ່າທີສະເພາະ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງແຕ່ລະປະເທດ. ຂະບວນການປຶກສາຫາລື ແລະ ຕັດສິນບັນຫາຄວນໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງໂດຍບໍ່ມີການຂົ່ມຂູ່ ແລະ ຄວນຖືກດຳເນີນດ້ວຍຄວາມໄວ້ວາງໃຈ. ຫຼັກການຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມ, ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນວັກ 3ຂ.6, ຄວນຖືກນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີຂອງຊຸມຊົນອື່ນທີ່ອະທິບາຍໄວ້ໃນໝວດນີ້.

3

9.10 ລັດ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຄວນພະຍາຍາມ, ຕາມຄວາມຈຳເປັນ, ຮ່ວມກັບສະຖາບັນທີ່ເປັນຕົວແທນ ຂອງຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ໂດຍການຮ່ວມມືກັບຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ເພື່ອສະໜອງການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານກົດໝາຍໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມໃນການພັດທະນານະໂຍບາຍກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ກົດໝາຍ ແລະ ໂຄງການຢ່າງບໍ່ມີການຈຳແນກ ແລະ ແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍ.

9.11 ລັດຄວນເຄົາລົບ ແລະ ສົ່ງເສີມວິທີປະຕິບັດຕາມປະເພນີທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢູ່ພາຍໃນຊຸມຊົນໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ຕົນມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ, ແລະ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ສຳລັບ ທີ່ດິນ, ການປະມົງແ ລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ໂດຍຫຼາຍກ່ວາໜຶ່ງຊຸມຊົນ, ວິທີທາງແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ລະຫວ່າງຊຸມຊົນຄວນໄດ້ຮັບການເສີມຂະຫຍາຍ ແລະ ພັດທະນາໃຫ້ເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ.

9.12 ລັດ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ, ດ້ວຍການປຶກສາຫາລື ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມ, ແລະ ດ້ວຍການໃຫ້ອຳນາດແກ່ຊຸມຊົນ.

10. ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ບໍ່ເປັນທາງການ

10.1 ຢູ່ບ່ອນທີ່ມີສິດຄອບຄອງທີ່ບໍ່ເປັນທາງການຕໍ່ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້, ລັດຄວນຮັບຮູ້ສິດດັ່ງກ່າວດ້ວຍການເຄົາລົບສິດຢ່າງເປັນທາງການທີ່ມີຢູ່ຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ດ້ວຍການຮັບຮູ້ສະພາບຄວາມເປັນຈິງດັ່ງກ່າວ ແລະ ສົ່ງເສີມ ສະຫວັດດີພາບທາງສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ລັດຄວນສົ່ງເສີມນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ເພື່ອໃຫ້ການຮັບຮູ້ຕໍ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການດັ່ງກ່າວ. ຂະບວນການສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍຄວນເປັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ພະຍາຍາມສ້າງບົດບັນຍັດເພື່ອສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານກົດໝາຍໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ແລະ ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ໂດຍສະເພາະ, ລັດຄວນຮັບຮູ້ການມີຕົວຕົນຂອງສິດຄອບຄອງທີ່ບໍ່ເປັນທາງການທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການຍ້າຍຖິ່ນຖານຂະໜາດໃຫຍ່.

10.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກການກະທຳກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ຕົນມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ແລະ ໂດຍຄຳ ນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ, ລວມທັງສິດທິໃນການມີບ່ອນຢູ່ອາໃສຢ່າງພຽງພໍຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

10.3 ຢູ່ບ່ອນທີ່ລັດໃຫ້ການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍຕໍ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ, ການຮັບຮູ້ນີ້ຄວນ ປະຕິບັດຜ່ານຂະບວນການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ມີຄວາມລະອຽດອ່ອນດ້ານບົດບາດຍິງຊາຍ, ໂດຍຄຳນຶງເປັນພິເສດເຖິງຜູ້ເຊົ່າ. ເພື່ອປະຕິບັດໄດ້ແນວນັ້ນ, ລັດຄວນເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດຕໍ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດອາຫານຂະໜາດນ້ອຍ. ຂະບວນການເຫຼົ່ານີ້ຄວນເອື້ອອຳນວຍເຮັດໃຫ້ການບໍລິການທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ມີຕົ້ນທຶນຫຼຸດລົງ. ລັດຄວນພະຍາຍາມ ເພື່ອໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານກົດໝາຍແກ່ຊຸມຊົນ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າ ຮ່ວມ.

10.4 ລັດຄວນນຳໃຊ້ທຸກມາດຕະການທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອຈຳກັດສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ເຊິ່ງເປັນຜົນຈາກ ເງື່ອນໄຂທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ການບໍລິການທີ່ຫຍຸ້ງຍາກຊັບຊ້ອນເກີນໄປ ສຳລັບ ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ ແລະ ການພັດທະນາຕໍ່ທີ່ດິນ. ເງື່ອນໄຂ ແລະ ຂະບວນການ ຂອງການພັດທະນາຄວນຈະແຈ້ງ, ງ່າຍດາຍ ແລະ ສາມາດເຮັດໄດ້ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຫຍຸ້ງ ຍາກໃນການປະຕິບັດຕາມ.

10.5 ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ, ໂດຍສະເພາະດ້ວຍການເພີ່ມຄວາມໂປ່ງໃສ, ການມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ຕັດສິນບັນຫາ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າໄດ້ໃຫ້ການຕັດສິນບັນຫາ ຢ່າງທ່ຽງທຳ ແລະ ທັນການ.

10.6 ບ່ອນໃດທີ່ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະໃຫ້ການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍ ໃຫ້ແກ່ສິດຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ເປັນ ທາງການ, ລັດຄວນປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ມີການ ບັງຄັບໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ ເຊິ່ງລະເມີດພັນ ທະທີ່ມີຢູ່ພາຍ ໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ, ແລະ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບບົດບັນຍັດທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງໃນ ຂໍ້ 16.

3

ພາກ 4

ການໂອນ ແລະ ການປ່ຽນແປງອື່ນໆກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້

ພາກນີ້ເວົ້າເຖິງການບໍລິຫານສິດຄອງຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ເມື່ອສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ມີຢູ່ໄດ້ຖືກໂອນ ຫຼື ຈັດສັນຄືນແບບສະໝັກໃຈ ຫຼື ບໍ່ສະໝັກໃຈໂດຍຜ່ານຕະຫຼາດ, ການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ອັນເນື່ອງມາຈາກການລົງທຶນ, ການໂຮມຕອນດິນ ແລະ ວິທີການດັດປັບອື່ນໆ, ການສົ່ງທີ່ດິນຄືນ, ການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ ຫຼື ການເວນຄືນທີ່ດິນ.

11. ຕະຫຼາດ

11.1 ບ່ອນໃດທີ່ເໝາະສົມລັດຄວນຮັບຮູ້ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຕະຫຼາດການຂາຍ ແລະ ການໃຫ້ເຊົ່າທີ່ຍຸຕິທຳ ແລະ ໂປ່ງໃສຢ່າງເໝາະສົມດ້ວຍວິທີການໂອນສິດນຳໃຊ້ ແລະ ກຳມະສິດຕໍ່ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ເວລາໃດທີ່ຕະຫຼາດກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຖືກດຳເນີນການ, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກກິດຈະກຳສອດຄ່ອງກັບພາລະໜ້າທີ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ແລະ ຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ການເຄື່ອນໄຫວປ່ຽນແປງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳ ໃຊ້ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຄວນຈະສອດຄ່ອງກັບກົດລະບຽບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ແລະ ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາທີ່ສຳຄັນ.

11.2 ລັດຄວນເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການດຳເນີນງານດ້ານຕະຫຼາດທີ່ໂປ່ງໃສ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ເພື່ອ ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂ ແລະ ໂອກາດເທົ່າທຽມກັນເພື່ອການໂອນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນຊຶ່ງຫຼຸດຜ່ອນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ການຂາດສະຖຽນລະພາບ; ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ;ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ພົວພັນກັບທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ໂດຍອີງຕາມສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້; ຂະຫຍາຍໂອກາດທາງເສດຖະກິດ; ແລະ ເພີ່ມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ທຸກຍາກ. ລັດຄວນນຳໃຊ້ມາດຕະການເພື່ອປົກປ້ອງຜົນກະທົບອັນບໍ່ເພິ່ງປາດຖະໜາຕໍ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ກຸ່ມຜູ້ດ້ອຍໂອກາດຊຶ່ງອາດພົບເຫັນເຊັ່ນໃນການເກງກຳໄລທີ່ດິນ, ການສະສົມທີ່ດິນ ແລະ ການລະເມີດຮູບແບບຂອງການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ. ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ຄວນຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈໃນຄຸນຄ່າດັ່ງກ່າວຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍຄຸນຄ່າທາງດ້ານວັດທະນະທຳສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນ ບໍ່ສາມາດບໍລິການໄດ້ດີໃນສະພາບຕະຫຼາດທີ່ຂາດການຄວບຄຸມ. ລັດຄວນປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຢ່າງກ້ວາງຂວາງຂອງຊຸມຊົນໂດຍຜ່ານນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ສອດຄ່ອງ.

11.3 ລັດຄວນສ້າງນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບົບນິຕິກຳລວມທັງອົງການຮັບຜິດຊອບເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ຕະຫຼາດດຳເນີນການໄດ້ຢ່າງໂປ່ງໃສ ແລະ ມີປະສິດທິພາບເພື່ອສະໜອງການເຂົ້າເຖິງທີ່ບໍ່ມີການຈຳແນກ ແລະ ປ້ອງກັນວິທີປະຕິບັດທີ່ຂາດການແຂ່ງຂັນ. ລັດຄວນເຮັດໃຫ້ຂັ້ນຕອນ ການບໍລິຫານໃຫ້ງ່າຍດາຍຂຶ້ນເພື່ອຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໃຫ້ຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດມີຄວາມ ທີ່ຈະເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນຕະຫຼາດ.

11.4 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆຄວນຮັບປະກັນວ່າຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບທຸລະກຳດ້ານຕະຫຼາດ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບ ມູນຄ່າຕະຫຼາດໂປ່ງໃສ ແລະ ຖືກເຜີຍແຜ່ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ແລະ ມີຂໍ້ຈຳກັດດ້ານຄວາມເປັນສ່ວນຕົວ. ລັດຄວນຕິດຕາມຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ດຳເນີນມາດຕະການ ໃນກໍລະນີທີ່ຕະຫຼາດສ້າງຜົນກະທົບທາງລົບ ຫຼື ຂັດຂວາງການເຂົ້າຮ່ວມການຕະຫຼາດທີ່ກ້ວາງຂວາງ ແລະ ເປັນທຳ.

11.5 ລັດຄວນຈັດຕັ້ງລະບົບບັນທຶກຂໍ້ມູນທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ເຊື່ອຖືໄດ້ເຊັ່ນ: ປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນ ຊຶ່ງໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ເຂົ້າເຖິງໄດ້ກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງໃນການປ່ຽນໂອນ.

11.6 ລັດຄວນສ້າງມາດຕະການປ້ອງກັນເພື່ອປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງຄູ່ສົມລົດ, ສະມາຊິກຄອບຄົວ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ສະແດງອອກຢູ່ໃນລະບົບບັນທຶກຂໍ້ມູນ ເຊັ່ນ: ປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນ.

11.7 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຄວນປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານ ຈັນຍາບັນທີ່ເໝາະສົມ. ຄວນໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ແລະ ຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ໃນການດຳເນີນຕະຫຼາດເພື່ອປ້ອງກັນການສໍ້ໂກງ, ໂດຍສະເພາະດ້ວຍການເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນຕໍ່ສາທາລະນະ.

11.8 ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍເພື່ອຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານແຫ່ງຊາດ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງສັງຄົມ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າເມື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ ແກ່ການດຳເນີນຕະຫຼາດການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ແລ້ວ ຈະສາມາດປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຂອງຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍໄດ້.

4

12. ການລົງທຶນ

12.1 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດ ຄວນຮັບຮູ້ວ່າການລົງທຶນພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນທີ່ຕົນຮັບຜິດຊອບແມ່ນສຳຄັນເພື່ອປັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານອາຫານ. ການບໍລິຫານຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ເປັນການສົ່ງເສີມເຈົ້າຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໃຫ້ມີການລົງທຶນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວ, ເພີ່ມການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີລາຍຮັບສູງຂຶ້ນ. ລັດຄວນສົ່ງເສີມ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການລົງທຶນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຊຶ່ງສະໜັບສະໜູນວັດຖຸປະສົງດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ກ້ວາງຂວາງ ພາຍໃຕ້ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງລະບົບການກະເສດ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າມາດຕະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕ່າງໆແມ່ນສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

12.2 ເຫັນໄດ້ວ່າຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ຢູ່ໃນປະເທດກຳລັງພັດທະນາປະກອບເປັນຫຸ້ນສ່ວນສຳຄັນໃນການລົງທຶນ ດ້ານກະສິກຳຊຶ່ງປະກອບສ່ວນຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ ຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ໂພຊະນາການ, ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ

ຄວາມສາມາດຟື້ນຟູຕົວເອງໄດ້ຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ. ລັດຄວນສະໜັບສະໜູນການລົງທຶນ ຂອງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ທີ່ເນັ້ນໃສ່ຜູ້ຖືຄອງທີ່ດິນຂະໜາດນ້ອຍ.

12.3 ທຸກຮູບແບບຂອງການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ອັນເປັນຜົນມາຈາກການລົງທຶນໃສ່ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຄວນຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງໂປ່ງໃສ ໄປຕາມນະໂຍບາຍເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບເປົ້າໝາຍການເຕີບໂຕດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດແບບຍືນຍົງ ໂດຍເນັ້ນໃສ່ເຈົ້າຂອງທີ່ດິນຂະໜາດນ້ອຍ.

12.4 ການລົງທຶນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຄວນບໍ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດອັນຕະລາຍ, ມີມາດຕະການປ້ອງກັນການສູນເສຍຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ປ້ອງກັນຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວນເຄົາລົບສິດທິມະນຸດ. ການລົງທຶນດັ່ງກ່າວນັ້ນຄວນຖືກດຳເນີນໂດຍການຮ່ວມມືກັບໜ່ວຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດຢູ່ແຕ່ລະຂັ້ນ ແລະ ຮ່ວມກັບເຈົ້າຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍເຄົາລົບສິດໃນການຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງເຂົາເຈົ້າ. ການລົງທຶນຄວນແນໃສ່ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຈຸດປະສົງດ້ານນະໂຍບາຍ ເຊັ່ນ: ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ; ຊ່ວຍເຫຼືອຊຸມຊົນ; ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາຊົນນະບົດ; ສົ່ງເສີມ ແລະ ຮັບປະກັນລະບົບການຜະລິດອາຫານຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ; ຍົກລະດັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ ສັງຄົມແບບຍືນຍົງ; ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ; ກະຈາຍຮູບແບບການທຳມາຫາກິນ; ສະໜອງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ປະເທດຊາດກໍຄືປະຊາຊົນທັງໝົດ ລວມທັງຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ; ແລະ ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍຂອງຊາດກໍຄືມາດຕະຖານແຮງງານສາກົນ ແລະ ພັນທະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບມາດຕະຖານຂອງອົງການແຮງງານສາກົນຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

12.5 ລັດຄວນສະໜອງລະບຽບການທີ່ໂປ່ງໃສກ່ຽວກັບຂະໜາດ,ຂອບເຂດ ແລະ ລັກສະນະຂອງການປ່ຽນໂອນທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ແລະຄວນກຳນົດສິ່ງທີ່ພາໃຫ້ເກີດມີການເຄື່ອນໄຫວປ່ຽນແປງໝາດໃຫຍ່ກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໂດຍອີງຕາມສະພາບການຂອງປະເທດຕົນເອງ.

12.6 ລັດຄວນສະໜອງມາດຕະການປ້ອງກັນເພື່ອປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ສິດທິມະນຸດ, ການດຳລົງຊີວິດ, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຈາກຄວາມສ່ຽງຊຶ່ງອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂະໜາດໃຫຍ່. ມາດຕະການປ້ອງກັນດັ່ງກ່າວອາດລວມເອົາທັງການວາງເພດານທີ່ສາມາດອະນຸຍາດການເຄື່ອນໄຫວປ່ຽນແປງກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ວາງລະບຽບການອະນຸມັດ ກໍລະນີເກີນເພດານ ເຊັ່ນໃຫ້ລັດຖະສະພາເປັນຜູ້ອະນຸມັດ. ລັດຄວນພິຈາລະນາສົ່ງເສີມຮູບແບບຕ່າງໆຂອງການຜະລິດ ແລະ ການລົງທຶນທີ່ຈະບໍ່ເຮັດໃຫ້ມີການໂອນທີ່ດິນຂະໜາດໃຫຍ່ໄປໃຫ້ນັກລົງທຶນ ແລະ ຄວນສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືກັບຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.

12.7 ສຳລັບຊາວພື້ນເມືອງແລະຊຸມຊົນຂອງເຂົາເຈົ້າ, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກມາດຕະການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ, ໂດຍຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາພາຍໃຕ້ ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນລວມທັງສົນທິສັນຍາ (ເລກທີ 169) ຂອງອົງການແຮງງານສາກົນກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງຢູ່ໃນປະເທດທີ່ເປັນເອກະລາດ ແລະ ຖະແຫຼງການຂອງສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງ. ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ຄວນສົນທະນາຢ່າງຈິງຈັງກັບຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງກ່ອນທີ່ຈະລິເລີ່ມໂຄງການລົງທຶນໃດໜຶ່ງທີ່ກະທົບໃສ່ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ຊຸມຊົນມີສິດຄຸ້ມຄອງ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວຄວນອີງໃສ່ ການປຶກສາຫາລືກັບສະມາຊິກຂອງຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ມີຄວາມໝາຍດັ່ງລາຍລະອຽດຢູ່ໃນວັກ 9.9. ຫຼັກການຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້ຄວນຖືກນຳໃຊ້ສຳລັບການ ລົງທຶນທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຂອງຊຸມຊົນອື່ນໆ.

4

12.8 ລັດຄວນສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ຖືກຜົນກະທົບທັງໝົດ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳນີ້, ກຳນົດເງື່ອນໄຂ ທີ່ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຈາກນັ້ນ ຄວນພັດທະນາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໂດຍເຄົາລົບສິດທິມະນຸດ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການນຳໃຊ້ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຍືນຍົງ. ກົດໝາຍຄວນກຳນົດໃຫ້ມີຂໍ້ຕົກລົງສຳລັບການລົງທຶນ ເພື່ອກຳນົດຈະແຈ້ງສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງທຸກຝ່າຍໃນຂໍ້ຕົກລົງດັ່ງກ່າວ. ຂໍ້ຕົກລົງສຳລັບການລົງທຶນ ຄວນປະຕິບັດຕາມກອບນິຕິກຳຂອງຊາດ ແລະ ລະບຽບການລົງທຶນ.

12.9 ລັດຄວນສ້າງຂໍ້ກຳນົດສຳລັບການລົງທຶນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທຸກຮູບແບບການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຊຶ່ງລວມທັງຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການຊື້ເອົາສິດດັ່ງກ່າວ ແລະ ການຮ່ວມທຶນໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ຮ່ວມກັບຜູ້ທີ່ສິດຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ລວມທັງສິດບໍ່ຂາດຕົວທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ຄວນແຈ້ງໃຫ້ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນຮູ້ເຖິງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າໃນການປຶກ ສາຫາລື ແລະ ການເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມລວມທັງການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາສະເພາະຖ້າຈຳເປັນ.

12.10 ໃນເມື່ອການລົງທຶນພົວພັນກັບການປ່ຽນໂອນຂະໜາດໃຫຍ່ ຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ລວມທັງການຊື້ເອົາ ແລະ ການຮ່ວມທຶນ ກຳລັງຖືກພິຈາລະນາ, ລັດຄວນໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງດຳເນີນການປະເມີນຜົນຢ່າງເປັນອິດສະລະກ່ຽວກັບຜົນກະທົບດ້ານບວກແລະດ້ານລົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຍ້ອນການລົງທຶນດັ່ງກ່າວຕໍ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນກ່ຽວກັບສິດທິໃນການມີອາຫານພຽງພໍ, ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການຮຽກຮ້ອງສິດທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍທີ່ມີຢູ່ ລວມທັງການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ ແລະ ແບບບໍ່ເປັນທາງການ, ຕະຫຼອດເຖິງສິດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງບຸກຄົນອື່ນໆທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການລົງທຶນເຊັ່ນ ຜູ້ທຳການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ໄດ້ຖືກລະບຸຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ຍຸຕິທຳ. ຂະບວນການດັ່ງກ່າວນີ້ຄວນຖືກນຳມາດຳເນີນການພາຍໃຕ້ການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນທີ່ຖືກຜົນກະທົບທັງໝົດ ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍທີ່ມີຢູ່ຈະບໍ່ຖືກທຳລາຍໂດຍການລົງທຶນດັ່ງກ່າວ.

12.11 ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍຕ່າງໆຄວນສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ຄົບຖ້ວນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ໄດ້ຮັບຊາບໃນການເຈລະຈາ ແລະ ຄວນຊອກຮູ້ວ່າຂໍ້ຕົກລົງໄດ້ຖືກບັນທຶກເປັນເອກະສານໄວ້ ແລະ ເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈຂອງບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດ. ຂັ້ນຕອນການ ເຈລະຈາຄວນບໍ່ມີການຈຳແນກ ແລະ ຄວນແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍ.

12.12 ຜູ້ລົງທຶນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການເຄົາລົບກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳຂອງຊາດ ພ້ອມທັງຮັບຮູ້ແລະ ເຄົາລົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຜູ້ອື່ນ ແລະ ຫຼັກນິຕິທຳທີ່ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການລວມສຳລັບພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ການລົງທຶນຄວນບໍ່ມີສ່ວນສ້າງຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານ ສະບຽງອາຫານ ແລະ ທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ.

12.13 ຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານວິຊາການທີ່ສະໜອງການບໍລິການໃຫ້ລັດ, ນັກລົງທຶນ ແລະ ຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຄວນໃຊ້ທຸກຄວາມສາມາດໃນການບໍລິການ ໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງວ່າຈະມີການຮ້ອງຂໍສະເພາະ ຫຼື ບໍ່.

4

12.14 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຖືກກະທົບຄວນປະກອບສ່ວນຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມຜົນກະທົບຂອງຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການເຄື່ອນໄຫວປ່ຽນແປງ ຂະໜາດໃຫຍ່ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ລວມທັງການຊື້ເອົາ ແລະ ການຮ່ວມທຶນ ເມື່ອຈຳເປັນ, ລັດຄວນມີມາດຕະການແກ້ໄຂເພື່ອບັງຄັບປະຕິບັດຂໍ້ຕົກລົງ ແລະ ປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ສິດອື່ນໆ ພ້ອມກັບມີກົນໄກເພື່ອໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບສາມາດສະເໜີໃຊ້ມາດຕະການດັ່ງກ່າວໄດ້.

12.15 ເມື່ອລັດລົງທຶນ ຫຼື ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຢູ່ຕ່າງປະເທດ, ຄວນຮັບປະກັນວ່າການດຳເນີນການຂອງຕົນສອດຄ່ອງ ກັບການປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ການສົ່ງເສີມຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ນຳໃຊ້ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

13. ການໂຮມຕອນດິນ ແລະ ວິທີການດັດປັບອື່ນໆ

13.1 ເມື່ອເຫັນວ່າເໝາະສົມ, ລັດອາດພິຈາລະນາຈັດສັນທີ່ດິນ, ແລກປ່ຽນ ຫຼື ວິທີການແບບສະໝັກໃຈອື່ນໆ ເພື່ອດັດປັບຕອນດິນ ຫຼື ດັດປັບການຖືສິດເພື່ອຊ່ວຍເຈົ້າຂອງດິນ ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້ດິນປັບປຸງຮູບຮ່າງ ແລະ ການນຳໃຊ້ຕອນດິນ ຫຼື ການຖືຄອງສິດໃນທີ່ດິນໃຫ້ດີກ່ວາເກົ່າລວມທັງການສົ່ງເສີມຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການພັດທະນາຊົນນະບົດແບບຍືນຍົງ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າມາດຕະການທັງໝົດນີ້ ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບພັນທະຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ນຳໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງໜ້ອຍມີສະພາບດີຂຶ້ນກວ່າແຕ່ກ່ອນພາຍຫຼັງມີລະບົບນີ້. ວິທີການນີ້ຄວນຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອປະສານເອົາຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ຜູ້ໃຊ້ ຫຼາຍໆຄົນໃຫ້ເຂົ້າຢູ່ໃນລະບົບປັບປຸງຮູບແບບອັນດຽວກັນຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

13.2 ເມື່ອເຫັນສົມຄວນ, ລັດອາດພິຈາລະນາການສ້າງຕັ້ງທະນາຄານທີ່ດິນ ອັນເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງໂຄງການໂຮມຕອນດິນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບມາ ແລະ ຖືສິດຕອນດິນໄວ້ຊົ່ວຄາວຈົນກ່ວາຕອນດິນດັ່ງກ່າວຈະຖືກຈັດແບ່ງໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ.

13.3 ເມື່ອເຫັນສົມຄວນ, ລັດຄວນສົ່ງເສີມ ແລະ ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການຈັດສັນທີ່ດິນ ແລະ ທະນາຄານທີ່ດິນ ໃນໂຄງການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ໂຄງການໂຄງລ່າງພື້ນຖານເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການເວນຄືນທີ່ດິນເອກະຊົນ ສຳລັບໂຄງການສາທາລະນະດັ່ງກ່າວ, ແລະ ເພື່ອຈັດສັນທີ່ດິນໃຫ້ເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ, ຊາວນາ ແລະ ຜູ້ຜະລິດອາຫານຂະໜາດນ້ອຍທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເພື່ອເປັນການຊົດເຊີຍເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດສືບຕໍ່ ແລະ ຍັງເພີ່ມການຜະລິດຂຶ້ນອີກ.

13.4 ເມື່ອມີການເຮັດກະສິກຳແບບຄອບຄົວ ແລະ ມີປ່າໄມ້ກະແຈກກະຈາຍ ເປັນຕອນດິນຫຼາຍໆຕອນເຮັດໃຫ້ຕົ້ນທຶນການຜະລິດສູງຂຶ້ນ, ລັດອາດພິຈາລະນາການໂຮມຕອນດິນ ແລະ ສ້າງທະນາຄານດິນເພື່ອປັບປຸງໂຄງສ້າງຂອງດິນທຳການຜະລິດ ແລະ ປ່າໄມ້ເຫຼົ່ານັ້ນ. ລັດບໍ່ຄວນດຳເນີນການໂຮມຕອນດິນຢູ່ບ່ອນທີ່ການກະແຈກກະຈາຍສາມາດສະໜອງຜົນປະໂຫຍດ ເຊັ່ນ: ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ຫຼື ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງພືດ. ໂຄງການໂຮມຕອນດິນເພື່ອປັບໂຄງສ້າງດິນທຳການຜະລິດ ຄວນຖືກປະສານເຂົ້າກັບແຜນງານຊ່ວຍເຫຼືອຊາວກະສິກອນ ເຊັ່ນ: ການປົວແປງລະບົບຊົນລະປະທານ ແລະ ຖະໜົນຫົນທາງຢູ່ຕາມທ້ອງຖິ່ນຕ່າງໆ. ມາດຕະການຄວນຖືກພັດທະນາຂຶ້ນເພື່ອປົກປ້ອງການລົງທຶນໃສ່ການໂຮມຕອນດິນ ໂດຍການຈຳກັດບໍ່ໃຫ້ແບ່ງແຍກຕອນດິນທີ່ຖືກໂຮມເຂົ້າກັນແລ້ວໃນຕໍ່ໜ້າ.

4

13.5 ລັດຄວນສ້າງຍຸດທະສາດສຳລັບວິທີການດັດປັບຕອນດິນຄືນໃໝ່ທີ່ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການສະເພາະດ້ານຂອງທ້ອງຖິ່ນ. ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຄວນໃຫ້ຄວາມສຳຄັນດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ລວມທັງບົດບາດຍິງຊາຍ. ຍຸດທະສາດຄວນກຳນົດຫຼັກການ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງວິທີການ ດັດປັບຕອນດິນຄືນໃໝ່; ກຳນົດຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ, ແລະ ກຳນົດການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ຄວາມຮູ້ຢູ່ໃຫ້ແກ່ພາກລັດ, ພາກເອກະຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ຊາວປະມົງ ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ນັກວິຊາການຕ່າງໆ. ກົດໝາຍຄວນສ້າງຂັ້ນຕອນທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ເພື່ອດັດປັບຕອນດິນຄືນ ຫຼື ການຖືຄອງສິດ ແລະ ການນຳໃຊ້ຕອນດິນເຫຼົ່ານັ້ນ

13.6 ລັດຄວນສ້າງຕັ້ງລະບົບຄວາມປອດໄພທີ່ເໝາະສົມ ໃນບັນດາໂຄງການທີ່ນຳໃຊ້ວິທີການດັດປັບຕອນດິນຄືນ. ບຸກຄົນ, ຊຸມຊົນ ຫຼື ປະຊາຊົນທີ່ອາດຈະຖືກຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຄວນໄດ້ຮັບການຕິດຕໍ່ ແລະ ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ພຽງພໍໃນພາສາທີ່ເຂົາເຈົ້ານຳໃຊ້. ຄວນໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ວິຊາການ. ວິທີການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍຄວນຖືກນຳໃຊ້ໂດຍຖືເອົາສິດທິຂອງຄົນພື້ນເມືອງ. ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມຄວນຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອປ້ອງກັນ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນການເສື່ອມໂຊມ ຫຼື ສູນເສຍຂອງຊີວະນາໆພັນ ແລະ ໃຫ້ລາງວັນສຳລັບການປ່ຽນແປງທີ່ສົ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງດິນທີ່ດີ, ພາກປະຕິບັດ ແລະ ການຮຽກຮ້ອງເອົາສິດຄືນທີ່ດີເດັ່ນ.

4

14. ການຄືນສູ່ສະພາບເດີມ

14.1 ອີງຕາມເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ ແລະ ສະພາບທີ່ເໝາະສົມ, ລັດຄວນພິຈາລະນາໃຫ້ການຊົດເຊີຍຕໍ່ການສູນເສັຍສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າມາດຕະການ ທັງໝົດສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງພວກເຂົາພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນພ້ອມທັງຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

14.2 ຫາກເປັນໄປໄດ້, ລັດຄວນສົ່ງຕອນດິນ ຫຼື ການຖືຄອງສິດເດີມ ຄືນໃຫ້ຜູ້ທີ່ປະສົບຄວາມສູນເສັຍ ຫຼື ທາຍາດຂອງເຂົາເຈົ້າ ໂດຍມະຕິຕົກລົງຂອງອົງການທີ່ມີຄວາມສາມາດຂອງຊາດ. ເມື່ອຕອນດິນເດີມ ຫຼື ການຖືຄອງສິດເດີມ ບໍ່ສາມາດສົ່ງຄືນໄດ້, ລັດຄວນໃຫ້ການຊົດເຊີຍທີ່ທັນການ ໃນຮູບແບບເປັນເງິນ ແລະ/ຫຼື ເປັນດິນຕອນອື່ນ ຫຼື ການຖືຄອງສິດອື່ນ ແລະ ຮັບປະກັນການຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ຖືກຜົນກະທົບຢ່າງເປັນທຳ.

14.3 ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ຄວາມກັງວົນຂອງປະຊາຊົນພື້ນເມືອງກ່ຽວກັບການສົ່ງຄືນຄວນໄດ້ຮັບ ການແກ້ໄຂ ຕາມເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ ແລະ ອີງຕາມລະບຽບກົດໝາຍຂອງຊາດ.

14.4 ລັດຄວນພັດທະນານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍຊຶ່ງກຳນົດຂັ້ນຕອນການສົ່ງຄືນທີ່ຈະແຈ້ງ, ໂປ່ງໃສ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນການສົ່ງຄືນຄວນຖືກນຳໄປເຜີຍແຜ່ໃນພາສາທີ່ເຂົາໃຊ້ຢູ່ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ. ຜູ້ຮຽກຮ້ອງການສົ່ງຄືນ ຄວນໄດ້ຮັບການ ຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງພຽງພໍລວມທັງຜ່ານການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ທະນາຍຄວາມໃນທຸກຂັ້ນຕອນ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າການຮ້ອງຂໍສົ່ງຄືນໄດ້ຖືກດຳເນີນຢ່າງທັນການ. ເມື່ອຈຳເປັນ, ຜູ້ຮ້ອງຂໍຄວນໄດ້ຮັບການບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາໄດ້ຊົມໃຊ້ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນຖືກນຳໄປເຜີຍແຜ່ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ.

15. ການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ

15.1 ການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນສາມາດເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນແບບກ້ວາງຂວາງ ແລະ ເປັນທຳ ແລະ ການພັດທະນາຊົນນະບົດໂດຍລວມ. ກ່ຽວກັບບັນຫານີ້, ເມື່ອມີຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ອີງໃສ່ເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດລັດອາດພິຈາລະນາການຈັດສັນທີ່ດິນລັດ, ນຳໃຊ້ກົນໄກແບບສະໝັກໃຈ ແລະ ອີງໃສ່ຕະຫຼາດກໍຄືການເວນຄືນເອົາທີ່ດິນ, ການປະມົງ ຫຼື ປ່າໄມ້ຂອງເອກະຊົນ ເພື່ອເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດ.

15.2 ລັດອາດພິຈາລະນາເພດານຂອງທີ່ດິນ ຊຶ່ງເປັນໜຶ່ງໃນທາງເລືອກດ້ານນະໂຍບາຍໃນສະພາບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ.

15.3 ໃນເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ ແລະ ອີງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳຂອງປະເທດ, ການປະຕິຮູບລະບົບໂດຍການແຈກຢາຍຄືນອາດຖືກພິຈາລະນາ ເພື່ອເຫດຜົນທາງດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນບ່ອນທີ່ມີລະດັບການຖືຄອງສິດ ແລະ ລະດັບຄວາມທຸກຍາກທີ່ສູງເປັນຜົນໃຫ້ມີບັນຫາການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ສອດຄ່ອງກັບເນື້ອໃນຂອງຂໍ້ທີ 15 ກ່ຽວກັບສິດຂອງຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນຄວນຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຢ່າງສະເໝີພາບລະຫວ່າງຜູ້ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ.

15.4 ເມື່ອລັດເລືອກທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າການປະຕິຮູບສອດຄ່ອງກັບພັນທະຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ກໍຄືພັນທະສັນຍາພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດຢູ່ພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ການປະຕິຮູບຄວນເປັນໄປຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄປຕາມຂັ້ນຕອນ ແລະ ກົດໝາຍຂອງຊາດ. ລັດຄວນອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການປຶກສາຫາລື ໂດຍສອດຄ່ອງກັບບົດແນະນຳສະບັບນີ້ກ່ຽວກັບການແຈກຢາຍຄືນ ລວມທັງສ້າງຄວາມສົມດູນແກ່ຄວາມຕ້ອງການຂອງໝົດທຸກພາກສ່ວນ ແລະ ກ່ຽວກັບວິທີການທີ່ຈະນຳໃຊ້. ການເປັນຫຸ້ນສ່ວນກັນລະຫວ່າງລັດ, ຊຸມຊົນ, ອົງການພາກປະຊາຊົນ, ພາກເອກະຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ ແລະ ຜູ້ຜະລິດອາຫານຂະໜາດນ້ອຍ, ອົງການຈັດຕັ້ງການປະມົງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຜູ້ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆຄວນຖືກສ້າງຂຶ້ນ. ການປະກອບສ່ວນດ້ານການເງິນ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ຄາດຫວັງຈາກຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຄວນສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ບໍ່ຄວນປ່ອຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າແບກຫາບພາລະໜີ້ສິນທີ່ບໍ່ສາມາດຄຸ້ມຄອງໄດ້. ສຳລັບຜູ້ທີ່ຖືກຍຸດຕິສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຄວນໄດ້ຮັບການຈ່າຍໃນມູນຄ່າທຽບເທົ່າຢ່າງທັນການ.

15.5 ເມື່ອເລືອກທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ, ລັດຄວນກຳນົດຈຸດປະສົງຂອງໂຄງການປະຕິຮູບຢ່າງລະອຽດ ແລະ ລະບຸທີ່ດິນທີ່ໄດ້ຮັບການຍົກເວັ້ນຈາກການແຈກຢາຍຄືນດັ່ງກ່າວ. ຄວນກຳນົດເປົ້າໝາຍຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຢ່າງຈະແຈ້ງເຊັ່ນ ຄອບຄົວລວມທັງຜູ້ທີ່ຊອກຫາບ້ານສວນ, ແມ່ຍິງ, ຜູ້ລ້ຽງສັດ, ປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ຕາມທຳມະຊາດ, ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ, ກຸ່ມຄົນທີ່ດ້ອຍໂອກາດ, ຊາວໜຸ່ມ, ຄົນພື້ນເມືອງ, ພວກເກັບຊື້ ແລະ ຜູ້ຜະ ລິດອາຫານຂະໜາດນ້ອຍ.

15.6 ເມື່ອລັດເລືອກທີ່ຈະເຮັດການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ, ລັດຄວນສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍໂດຍຜ່ານຂັ້ນຕອນແບບມີສ່ວນຮ່ວມເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່ານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວນັ້ນສາມາດຊ່ວຍຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດບໍ່ວ່າຈະເປັນຊຸມຊົນ, ຄອບຄົວ ຫຼື ບຸກຄົນໃຫ້ມີມາດຕະຖານການດຳລົງຊີບທີ່ພຽງພໍຈາກທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ມາ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງຊາຍໃນການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ.ລັດຄວນປັບປຸງນະໂຍບາຍຊຶ່ງອາດກີດກັນຜົນສຳເລັດ ແລະ ກີດກັ້ນຄວາມຍືນຍົງຂອງໝາກຜົນທີ່ຕັ້ງໃຈໄວ້ຂອງການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ.

4

15.7 ເມື່ອການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນຫາກຖືກນຳມາພິຈາລະນາ, ຖ້າຈຳເປັນ, ລັດອາດດຳ ເນີນການປະເມີນຜົນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກການປະຕິຮູບດັ່ງກ່າວຕໍ່ກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ເພີ້ມຂຶ້ນໃນສິດທິຕໍ່ການມີອາຫານພຽງພໍ, ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຂັ້ນຕອນການປະເມີນນີ້ຄວນຖືກດຳເນີນ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ການປະເມີນຜົນອາດຖືກນຳໃຊ້ເປັນພື້ນຖານໃນການກຳນົດມາດຕະການທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ປັບປຸງໂຄງການແຈກຢາຍຄືນ.

15.8 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າໂຄງການປະຕິຮູບການ ແຈກຢາຍຄືນມີມາດຕະການເຕັມຮູບແບບໃນການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈຳເປັນເຊັ່ນ: ການເຂົ້າເຖິງລະບົບສິນເຊື່ອ, ການປະກັນຜົນລະປູກ, ປັດໄຈການຜະລິດ, ຕະຫຼາດ, ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການໃນການຜັນຂະຫຍາຍໄປສູ່ຊົນນະບົດ, ການພັດທະນາກະສິກຳ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໃສ. ການໃຫ້ການບໍລິການຊ່ວຍເຫຼືອຄວນປະສານສົມທົບກັບການຍ້າຍເຂົ້າມາສູ່ທີ່ດິນຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດ. ຕົ້ນທຶນເຕັມຂອງການປະຕິຮູບທີ່ດິນລວມທັງຕົ້ນທຶນ ຂອງການບໍລິການສະໜັບສະໜູນຄວນຖືກກຳນົດໄວ້ລ່ວງໜ້າ ແລະ ລວມເຂົ້າໃນງົບປະມານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

15.9 ລັດຄວນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນໂດຍຜ່ານຂັ້ນຕອນ ແລະ ວິທີການທີ່ໂປ່ງໃສ, ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດຄວນໄດ້ເຫັນດີເຫັນພ້ອມກັບຂັ້ນຕອນ ແລະ ການຊົດເຊີຍທີ່ກຳນົດໄວ້ ໂດຍອີງຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ບົດບັນຍັດໃນຂໍ້ 16. ທຸກພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບລວມທັງກຸ່ມຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ຄວນໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການປະຕິຮູບຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະ ຈະແຈ້ງລວມທັງຜ່ານຂໍ້ຄວາມແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍ. ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຄວນຖືກຄັດເລືອກຜ່ານຂັ້ນຕອນເປີດເຜີຍ ແລະ ພວກເຂົາຄວນໄດ້ຮັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ໝັ້ນຄົງຊຶ່ງຖືກບັນທຶກໄວ້ຢ່າງເປີດເຜີຍ. ການເຂົ້າເຖິງກົນໄກການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງຄວນຖືກກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ຂອງຊາດ. ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ໃນການ ດຳເນີນໂຄງການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນ ໂດຍສະເພາະເນັ້ນໃສ່ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

15.10 ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ລັດຄວນຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນໄດ້ຮັບຂອງໂຄງການປະຕິຮູບການແຈກຢາຍຄືນລວມທັງນະໂຍບາຍສະໜັບສະໜູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນວັກທີ 15.8 ແລະ ຜົນກະທົບໃສ່ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຂອງທັງຜູ້ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ, ແລະ ເມື່ອຈຳເປັນ, ລັດຄວນນຳໃຊ້ມາດຕະການແກ້ໄຂໃຫ້ຖືກຕ້ອງ.

16. ການເວນຄືນທີ່ດິນ ແລະ ການຊົດເຊີຍ

16.1 ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ ແລະ ນິຕິກຳຂອງຊາດ ແລະ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ, ລັດຄວນເວນຄືນໃນກໍລະນີມີຄວາມຈຳເປັນໃຊ້ສິດໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດເທົ່ານັ້ນ. ລັດຄວນກຳນົດແນວຄວາມຄິດຂອງເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດຢ່າງຈະແຈ້ງຢູ່ໃນກົດໝາຍເພື່ອໃຫ້ສາມາດທົບທວນລະບຽບກົດໝາຍ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າມາດຕະການທັງໝົດສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍຂອງຊາດກໍຄືພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນໂດຍຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ມີຜົນປະຕິບັດໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ລັດຄວນເຄົາລົບຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍທັງໝົດ ໂດຍສະເພາະກຸ່ມຊົນສ່ວນນ້ອຍ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດໂດຍຈັດຫາຊັບພະຍາກອນຈຳເປັນຂັ້ນຕໍ່າສຸດ ແລະ ໃຫ້ການຊົດເຊີຍທີ່ເປັນທຳ

ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຢ່າງທັນການ ອີງຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ.

16.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າການວາງແຜນ ແລະ ຂັ້ນຕອນສຳລັບການເວນຄືນໂປ່ງໃສ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມ. ບຸກຄົນທີ່ມີແນວໂນ້ມຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຄວນຖືກລະບຸ ແລະ ຖືກແຈ້ງໃຫ້ຊາບຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ໄດ້ຮັບຄຳປຶກສາຫາລືທຸກໄລຍະ. ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ການປຶກສາຫາລືຄວນສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບວິທີການທາງເລືອກອື່ນທີ່ເປັນໄປໄດ້ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດ ແລະ ຄວນຄຳນຶງເຖິງຍຸດທະສາດຈຳກັດການຂາດວັກຂາດຕອນຂອງການດຳລົງຊີວິດໃຫ້ໜ້ອຍສຸດ. ລັດຄວນມີຄວາມລະອຽດອ່ອນເມື່ອການເວນຄືນຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່ທາງວັດທະນະທຳ, ສາດສະໜາ ຫຼື ມີຄວາມສຳຄັນກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ບ່ອນທີ່ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ເປັນ ສິ່ງສຳຄັນສະເພາະຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ.

16.3 ລັດຄວນຮັບປະກັນການປະເມີນມູນຄ່າທີ່ເປັນທຳ ແລະ ການຊົດເຊີຍຢ່າງທັນການອີງຕາມກົດໝາຍຂອງຊາດ. ໃນບັນດາຮູບແບບຕ່າງໆ, ການຊົດເຊີຍຄືນອາດຈະໃຫ້ເປັນເງິນສົດ, ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ບ່ອນອື່ນ ຫຼື ແບບປະສົມປະສານກັນ.

16.4 ໃນເຂດທີ່ມີຊັບພະຍາກອນທີ່ເອື້ອອຳນວຍ, ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມີບຸກຄະລາກອນ, ມີສະຖານທີ່, ມີງົບປະມານ ແລະ ມີຄວາມອາດສາມາດອື່ນໆ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

16.5 ເມື່ອບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຍ້ອນມີການປ່ຽນແປງແຜນການ, ລັດຄວນໃຫ້ຜູ້ຖືສິດເດີມມີໂອກາດໄດ້ຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວຄືນເປັນຜູ້ທຳອິດ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້, ການໄດ້ຄືນມາຂອງຊັບພະຍາກອນຄວນຄຳນຶງເຖິງມູນຄ່າການຊົດເຊີຍທີ່ໄດ້ຮັບແລ້ວເພື່ອທົດແທນໃຫ້ເວລາຖືກເວນຄືນ.

16.6 ທຸກພາກສ່ວນຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ໂດຍສະເພາະຜ່ານການນຳໃຊ້ມູນຄ່າທີປະເມີນຢ່າງເປັນກາງ, ຂັ້ນຕອນ ແລະ ການບໍລິການໂປ່ງໃສ ແລະ ມີການແບ່ງຂັ້ນຄຸ້ມຄອງລວມທັງ ສິດທິໃນອຸທອນ.

16.7 ເມື່ອມີການພິຈາລະນາໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ຍ້ອນເປົ້າໝາຍສາທາລະນະປະໂຫຍດທີ່ພາໃຫ້ມີການເວນຄືນທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້; ລັດຄວນປະຕິບັດຕໍ່ຜູ້ທີ່ຖືກຜົນກະທົບທັງໝົດໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງຕົນ ເພື່ອເຄົາລົບ, ປົກປ້ອງ ແລະ ປະຕິບັດສິດທິມະນຸດ.

16.8 ກ່ອນທີ່ຈະໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ ຫຼື ປ່ຽນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຊຶ່ງອາດເປັນການສ້າງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກແກ່ບຸກຄົນ ແລະ ຊຸມຊົນ ໃນການເຂົ້າຫາແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ອຸດົມສົມບູນ, ລັດຄວນສຳຫຼວດເບິ່ງທາງເລືອກທີ່ເປັນໄປໄດ້ອື່ນໆ ໂດຍການປຶກສາຫາລື ກັບພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເພື່ອ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ໂດຍຫຼີກລຽງ ຫຼື ຈຳກັດໃຫ້ໜ້ອຍສຸດຕໍ່ຄວາມຈຳເປັນໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ທີ່ຕ້ອງການ.

16.9 ການໃຫ້ອອກຈາກພື້ນທີ່ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນບ່ອນຢູ່ອາໃສໃໝ່ບໍ່ຄວນເປັນສາເຫດຂອງການຂາດທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ສ່ຽງຕໍ່ການລະເມີດສິດທິມະນຸດ. ເມື່ອປະຊາຊົນທີ່ຖືກຜົນກະທົບເຫຼົ່ານັ້ນບໍ່ສາມາດຫາທີ່ຢູ່ໃຫ້ຕົນເອງ ແລະ ໃນກໍລະນີມີຊັບພະຍາກອນທີ່ເອື້ອອຳນວຍ, ລັດຄວນມີມາດຕະການທີ່ສອດຄ່ອງເພື່ອສະໜອງທີ່ຢູ່ອາໄສ, ຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ຫຼື ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ອຸດົມສົມບູນ ແລ້ວແຕ່ກໍລະນີ.

4

ພາກ 5

ການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້

ພາກນີ້ແມ່ນເວົ້າເຖິງການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຊຶ່ງຕິດພັນກັບການບັນທຶກສິດໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້, ມູນຄ່າ, ພາສີອາກອນ, ການວາງແຜນຜັງຢ່າງມີການຄຸ້ມຄອງ, ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ບັນຫາການຂ້າມຊາຍແດນ.

17. ການບັນທຶກສິດໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້

17.1 ລັດຄວນມີລະບົບການບັນທຶກສິດທີ່ຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງບຸກຄົນເຊັ່ນ: ການຂຶ້ນທະບຽນ, ສຳມະໂນຕາດິນ ແລະ ລະບົບອອກໃບຢັ້ງຢືນ ເພື່ອບັນທຶກສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງບຸກຄົນ ແລະ ຂອງລວມໝູ່ ແນໃສ່ປັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ລວມທັງສິດທີ່ເປັນຂອງລັດ, ເອກະຊົນ ແລະ ຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ; ແລະ ເພື່ອການເຄື່ອນໄຫວຂອງອົງການຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຂອງຕະຫຼາດ. ລະບົບດັ່ງກ່າວນີ້ຄວນບັນທຶກ, ຮັກສາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ລວມທັງຜູ້ທີ່ຖືສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ເຫຼົ່ານັ້ນ, ພ້ອມດ້ວຍຕອນດິນ ຫຼື ການຖືສິດໃນທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ພົວພັນກັບຊຶ່ງສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ດັ່ງກ່າວ.

17.2 ລັດຄວນມີບັນດາລະບົບບັນທຶກຂໍ້ມູນທີ່ເໝາະສົມກັບການນຳໃຊ້ສະເພາະດ້ານ, ເຊິ່ງລວມທັງຄວາມພ້ອມທາງດ້ານບຸກຄະລາກອນ ແລະ ການເງິນ. ວິທີການດ້ານວັດທະນະທຳສັງຄົມທີ່ເໝາະສົມສຳລັບບັນທຶກສິດຂອງປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີຄວນຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ນຳໃຊ້. ເພື່ອປັບປຸງໃຫ້ມີຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ເຂົ້າກັນໄດ້ກັບແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອື່ນໆ ເພື່ອການວາງແຜນຜັງ ແລະ ເພື່ອຈຸດປະສົງອື່ນ, ລັດຄວນສູ້ຊົນພັດທະນາໂຄງສ້າງລວມ ຊຶ່ງລວມເອົາລະບົບບັນທຶກທີ່ມີຢູ່ ແລະ ລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານພູມສາດອື່ນໆ. ໃນແຕ່ລະເຂດອຳນາດການປົກຄອງ, ການບັນທຶກສິດຄອບຄອງຂອງລັດ ແລະ ຂະແໜງການລັດ, ຂະແໜງການເອກະຊົນ ແລະ ປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ ຄວນໄດ້ຖືກເກັບກຳໄວ້ໃນລະບົບການບັນທຶກຂໍ້ມູນລວມ. ເມື່ອບໍ່ສາມາດບັນທຶກສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ ຫຼື ຜູ້ທີ່ມີອາຊີບນອກລະບົບ, ຄວນໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ເພື່ອປ້ອງກັນການຂຶ້ນທະບຽນສິດທີ່ຊ້ຳຊ້ອນກັນໃນເຂດນັ້ນ.

17.3 ລັດຄວນພະຍາຍາມເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ທຸກຄົນສາມາດບັນທຶກສິດຄອບຄອງ ຂອງເຂົາ ເຈົ້າ ແລະ ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກບົນພື້ນຖານໃດໆ. ເມື່ອເຫັນວ່າ ເໝາະສົມ, ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເຊັ່ນ: ອົງການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຄວນສ້າງສູນບໍລິການ ຫຼື ຫ້ອງການເຄື່ອນທີ່ໂດຍຄຳນຶງເຖິງການເຂົ້າເຖິງຂອງແມ່ຍິງ, ຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດ. ລັດ

ຄວນພິຈາລະນານຳໃຊ້ນັກວິຊາການທີ່ຢູ່ທ້ອງຖິ່ນເຊັ່ນ: ທະນາຍຄວາມ, ພະນັກງານທະບຽນສານ, ນັກສຳຫຼວດວັດແທກ ແລະ ນັກວິທະຍາສາດສັງຄົມເພື່ອສົ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໃຫ້ສາທາລະນະ.

17.4 ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນນຳໃຊ້ຂັ້ນຕອນງ່າຍດາຍ ແລະ ເຕັກໂນໂລຢີທີ່ເໝາະສົມກັບທ້ອງຖິ່ນເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນ ແລະ ເວລາທີ່ຕ້ອງການເພື່ອໃຫ້ການບໍລິການ. ຄວາມຊັດເຈນທາງດ້ານທີ່ຕັ້ງເນື້ອທີ່ສຳລັບຕອນດິນ ແລະ ອື່ນໆຄວນພຽງພໍສຳລັບການລະບຸຕົນຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ໂດຍສາມາດໃຫ້ຄວາມຊັດເຈນເພີ່ມຂຶ້ນຖ້າຕ້ອງການໃນແຕ່ລະໄລຍະ. ເພື່ອເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນການບັນທຶກສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນເຊື່ອມຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສິດ ເຈົ້າຂອງສິດດັ່ງກ່າວ ແລະ ຕອນດິນທີ່ຕິດພັນກັບສິດເຫຼົ່ານັ້ນ. ຂໍ້ມູນການບັນທຶກຄວນໃສ່ສາລະບານຕາມຕົວເລກຕອນດິນກໍຄືຈັດລຽງຕາມຜູ້ຖືສິດຄອບຄອງເພື່ອໃຫ້ສາມາດເຫັນໄດ້ສິດທີ່ຊ້ຳຊ້ອນກັນ. ໃນຖານະເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕໍ່ສາທາລະນະຢ່າງກ້ວາງຂວາງ, ການບັນທຶກສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຄວນຈະມີຢູ່ໃນໜ່ວຍງານຂອງລັດ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນເພື່ອປັບປຸງການບໍລິການຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຄວນແລກປ່ຽນໄດ້ໂດຍສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດລວມທັງຂໍ້ມູນຍ່ອຍກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້.

17.5 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ສາມາດສະໜອງໃຫ້ໝົດທຸກຄົນໄດ້ພາຍໃຕ້ຂໍ້ຈຳກັດດ້ານສິດທິສ່ວນບຸກຄົນ. ຂໍ້ຈຳກັດດັ່ງກ່າວບໍ່ຄວນເປັນການປ້ອງກັນທີ່ບໍ່ຈຳເປັນຕໍ່ການກວດສອບຂອງປະຊາຊົນ ເພື່ອຊອກຫາການປ່ຽນໂອນທີ່ຜິດກົດໝາຍ ແລະ ສໍ້ໂກງ. ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດ ຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນການບັນທຶກສິດທິການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການເຜີຍແຜ່ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ, ຜ່ານເງື່ອນໄຂຈຳເປັນຕ່າງໆ, ມູນຄ່າ ແລະ ນະໂຍບາຍຍົກເວັ້ນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ກຳນົດເວລາສຳລັບຕອບສະໜອງການຮ້ອງຂໍບໍລິການ.

18. ການປະເມີນມູນຄ່າ

18.1 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າລະບົບທີ່ເໝາະສົມໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ສຳລັບການປະເມີນມູນຄ່າສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ເພື່ອຈຸດປະສົງສະເພາະຢ່າງເປັນທຳ ແລະ ທັນເວລາເຊັ່ນ: ການເຄື່ອນໄຫວຂອງຕະຫຼາດ, ໃຊ້ເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນ, ການປ່ຽນໂອນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຊຶ່ງແມ່ນຜົນຂອງການລົງທຶນ, ການເວນຄືນ ແລະ ການເກັບພາສີອາກອນ. ລະບົບດັ່ງກ່າວຄວນສົ່ງເສີມເສດຖະກິດສັງຄົມສະພາບແວດລ້ອມຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ແລະ ເປັນເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.

18.2 ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍກ່ຽວກັບການປະເມີນມູນຄ່າຄວນຮັບປະກັນວ່າລະບົບປະເມີນມູນຄ່າໄດ້ຄຳນຶງເຖິງມູນຄ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນການຕະຫຼາດເຊັ່ນ: ມູນຄ່າດ້ານສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ, ສາດສະໜາ, ຈິດວິນຍານ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມເມື່ອສາມາດໃຊ້ໄດ້.

18.3 ລັດຄວນພັດທະນານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ສົ່ງເສີມ ແລະ ຮຽກຮ້ອງຄວາມໂປ່ງໃສໃນການປະເມີນມູນຄ່າສິດທິໃນການຄອບຄອງ. ລາຄາຂາຍ ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆຄວນຖືກບັນທຶກໄວ້, ວິເຄາະ ແລະ ເຮັດໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ເພື່ອເປັນພື້ນຖານສຳລັບການປະເມີນມູນຄ່າທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ເຊື່ອຖືໄດ້.

18.4 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆຄວນພັດທະນາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບການ ປະ

5

ເມີນມູນຄ່າເພື່ອເປົ້າໝາຍຂອງລັດຖະບານ, ເປົ້າໝາຍທາງການຄ້າ ແລະ ອື່ນໆ. ມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດຄວນສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ການຝຶກອົບຮົມພະນັກງານຄວນລວມເອົາທັງວິທີການ ແລະ ມາດຕະຖານສາກົນ.

18.5 ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນເຮັດໃຫ້ສາທາລະນະຊົນສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນການປະເມີນມູນຄ່າ ແລະ ການວິເຄາະອີງຕາມມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ. ລັດຄວນປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນການປະເມີນມູນຄ່າໃນການຊົດເຊີຍ ແລະ ການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນຂອງລັດ ແລະ ໃນບັນຊີຂອງບໍລິສັດ ແລະ ການກູ້ຢືມໂດຍຜ່ານຄວາມໂປ່ງໃສຂອງຂໍ້ມູນ ແລະ ວິທີດຳເນີນການ.

19. ການເກັບພາສີອາກອນ

19.1 ລັດມີອຳນາດເພື່ອເພີ່ມລາຍຮັບຈາກການເກັບພາສີອາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການບັນລຸຈຸດປະສົງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ກ້ວາງຂວາງ. ຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວນີ້ອາດລວມທັງການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ຫຼື ການປ້ອງກັນຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ເພິ່ງປາດຖະໜາຊຶ່ງອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ຈາກການເກັງກຳໄລ ແລະ ການສະສົມກຳມະສິດ ແລະ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ອື່ນໆ. ການເກັບພາສີອາກອນຄວນສົ່ງເສີມພຶດຕິກຳທີ່ດີຕໍ່ເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊັ່ນ: ການຈົດທະບຽນການປ່ຽນໂອນ ຫຼື ການແຈ້ງມູນຄ່າຂາຍທີ່ເຕັມສ່ວນ.

19.2 ລັດຄວນພະຍາຍາມພັດທະນານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ກອບດ້ານການຈັດຕັ້ງເພື່ອວາງລະບຽບຄວບຄຸມທຸກໆດ້ານຂອງການເກັບພາສີອາກອນຈາກສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ນະໂຍບາຍການເກັບອາກອນ ແລະ ກົດໝາຍຄວນຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງເໝາະສົມເພື່ອສາມາດຕອບສະໜອງດ້ານການເງິນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນໃຫ້ແກ່ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໃຫ້ແກ່ ຜູ້ສະໜອງບໍລິການ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.

19.3 ລັດຄວນບໍລິຫານອາກອນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ໂປ່ງໃສ. ພະນັກງານຂອງອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມຊຶ່ງລວມທັງວິທີການ. ການເກັບອາກອນຄວນອີງໃສ່ມູນຄ່າທີ່ເໝາະສົມ. ການປະເມີນຜົນ ຕໍ່ການປະເມີນມູນຄ່າ ແລະ ຕໍ່ມູນຄ່າອາກອນທີ່ຕ້ອງຈ່າຍຄວນຖືກນຳມາເຜີຍແຜ່. ລັດຄວນໃຫ້ສິດໃນການອຸທອນແກ່ຜູ້ເສັຍພາສີອາກອນຕໍ່ການປະເມີນມູນຄ່າ. ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນການບໍລິຫານການເກັບພາສີອາກອນໂດຍໃຫ້ມີຄວາມໂປ່ງໃສໃນການນຳໃຊ້ມູນຄ່າທີ່ໄດ້ປະເມີນຢ່າງເປັນກາງຫຼາຍຂຶ້ນ.

5

20. ການວາງແຜນຜັງຢ່າງມີການຄວບຄຸມ

20.1 ການສ້າງແຜນຜັງພື້ນທີ່ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໂດຍເປັນການຈຳກັດຕາມກົດໝາຍຕໍ່ການນຳໃຊ້ສິດເຫຼົ່ານັ້ນ. ລັດຄວນດຳເນີນການສ້າງແຜນຜັງພື້ນທີ່ ພ້ອມກັບຕິດຕາມ ແລະ ບັງຄັບໃຫ້ມີການປະຕິບັດຕາມແຜນດັ່ງກ່າວ ລວມທັງການພັດທະນາເຂດດິນແດນຢ່າງສົມດູນ ແລະ ຍືນຍົງ ດ້ວຍການສົ່ງເສີມຈຸດປະສົງຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ກ່ຽວກັບບັນຫານີ້, ການວາງແຜນຜັງພື້ນທີ່ຄວນສັງລວມເອົາ ແລະ ເຊື່ອມສານຈຸດປະສົງຕ່າງໆເຂົ້າກັນໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້.

20.2 ລັດຄວນພັດທະນານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍກ່ຽວກັບການ ສ້າງແຜນຜັງພື້ນທີ່ທີ່ໃຫ້ຄວາມ

ສຳຄັນຕໍ່ບົດບາດຍິງຊາຍໂດຍການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການນຳອອກເຜີຍແຜ່. ເມື່ອໃດເໝາະສົມ, ລະບົບການວາງແຜນແບບເປັນທາງການຄວນພິຈາລະນາວິທີການຂອງການວາງແຜນ ແລະ ການພັດທະນາເຂດດິນແດນທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍກຸ່ມຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຕາມປະເພນີ ແລະ ຂະບວນການຕັດສິນໃຈພາຍໃນຊຸມຊົນເຫຼົ່ານັ້ນ.

20.3 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າການສ້າງແຜນຜັງພື້ນທີ່ໄດ້ຖືກດຳເນີນໂດຍການຮັບຮູ້ຄວາມສຳພັນທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັນລະຫວ່າງທີ່ດິນ,ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່າ ນີ້ ລວມທັງດ້ານບົດບາດຍິງຊາຍໃນການນຳໃຊ້ດັ່ງກ່າວ. ລັດຄວນພະຍາຍາມສ້າງຄວາມປອງດອງ ແລະ ໃຫ້ບຸລິມະສິດແກ່ສາທາລະນະຊົນ,ຊຸມຊົນ ແລະ ແກ່ຜົນປະໂຫຍດຂອງພາກເອກະຊົນ ແລະ ວາງເງື່ອນໄຂຈຳເປັນສຳລັບການນຳໃຊ້ໃນດ້ານຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຊົນນະບົດ, ກະສິກຳ, ພະເນຈອນ, ຕົວເມືອງ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.ການສ້າງແຜນຜັງພື້ນທີ່ຄວນຄຳນຶງເຖິງສິດທິຄອບຄອງນຳໃຊ້ທັງໝົດລວມທັງສິດທີ່ເປັນໄລຍະ ແລະ ຊ້ຳຊ້ອນກັນ. ຄວນຈະມີການປະເມີນຄວາມສ່ຽງທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການສ້າງແຜນພື້ນທີ່. ແຜນຜັງພື້ນທີ່ແຫ່ງຊາດ, ຂັ້ນເຂດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຄວນຈະປະສານສົມທົບກັນ.

20.4 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າປະຊາຊົນມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງກ້ວາງຂວາງເຂົ້າໃນການພັດທະນາບົດສະເໜີແຜນການ ແລະ ການທົບທວນຄືນຮ່າງແຜນຜັງພື້ນທີ່ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າບຸລິມະສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງຊຸມຊົນ ລວມທັງປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນຜູ້ຜະລິດສະບຽງອາຫານຖືກນຳມາພິຈາລະນາ. ຖ້າຈຳເປັນ, ຊຸມຊົນຄວນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອໃນໄລຍະການວາງແຜນ. ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນເປີດເຜີຍວ່າປັດໃຈທີ່ປະຊາຊົນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໄດ້ປະກອບສ່ວນນັ້ນ ຖືກສະແດງອອກຢູ່ໃນແຜນຜັງພື້ນທີ່ສະບັບສຸດທ້າຍຄືແນວໃດ. ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໂດຍນຳໃຊ້ມາດຕະການປ້ອງກັນການນຳໃຊ້ອຳນາດການສ້າງແຜນຜັງພື້ນທີ່ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ໂດຍສະເພາະກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ມີລະບຽບຄວບຄຸມ. ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄວນລາຍງານຜົນໄດ້ຮັບຂອງການຕິດຕາມການປະຕິບັດຕາມລະບຽບການ.

20.5 ການສ້າງແຜນຜັງພື້ນທີ່ຄວນຄຳນຶງເຖິງຄວາມຕ້ອງການເພື່ອສົ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ຍືນຍົງຢ່າງເໝາະສົມ ລວມທັງຮູບແບບການກະສິກຳແບບຖະໜອມລະບົບນິເວດ ແລະ ການກະເສດສຸມແບບຍືນຍົງ ແລະ ເພື່ອຮັບມືກັບສິ່ງທ້າທາຍຂອງການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ.

21. ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້

21.1 ໂດຍຜ່ານອົງການຕຸລາການ ແລະ ອົງການບໍລິຫານທີ່ເປັນກາງ ແລະ ມີຄວາມສາມາດ, ລັດຄວນມີການເຂົ້າເຖິງກົນໄກການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຢ່າງທັນການ, ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ສາມາດຈ່າຍໄດ້ ລວມທັງວິທີທາງເລືອກອື່ນໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງດັ່ງກ່າວ, ແລະ ຄວນມີການບັນເທົາ ແລະ ມີສິດໃນການອຸທອນ. ການບັນເທົາດັ່ງກ່າວນັ້ນຄວນຖືກບັງຄັບໃຊ້ຢ່າງທັນການ. ລັດຄວນມີກົນໄກສຳລັບທຸກຄົນ, ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງ ຫຼື ແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ມີແນວໂນ້ມຈະເກີດຂຶ້ນ ຕັ້ງແຕ່ໃນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ, ທັງຢູ່ພາຍໃນອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຢູ່ພາຍນອກ. ການບໍລິການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຄວນໃຫ້ທຸກຄົນເຂົ້າເຖິງໄດ້: ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ, ບໍ່ວ່າດ້ານທີ່ຕັ້ງ, ພາສາ ແລະ ຂັ້ນຕອນດຳເນີນ.

21.2 ລັດອາດພິຈາລະນານຳໃຊ້ສານ ຫຼື ອົງການພິເສດສະເພາະເພື່ອຮັບຜິດຊອບແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໂດຍສະເພາະ, ແລະ ສ້າງຕຳແໜ່ງຜູ້ຊ່ຽວຊານຢູ່ພາຍໃນອົງການຕຸລາການເພື່ອຮັບມືກັບບັນຫາທາງດ້ານເຕັກນິກ. ລັດອາດພິຈາລະນາຕັ້ງສານພິເສດເພື່ອແກ້ ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການສ້າງແຜນຜັງພື້ນທີ່, ການສຳຫຼວດວັດແທກ ແລະ ການປະເມີນມູນຄ່າ.

21.3 ລັດຄວນຮັດແໜ້ນ ແລະ ພັດທະນາຮູບແບບທາງເລືອກໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ. ບ່ອນທີ່ມີຮູບແບບການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕາມປະເພນີ ຫຼື ຮູບແບບອື່ນໆທີ່ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ, ຮູບແບບເຫຼົ່ານັ້ນຄວນມີວິທີທາງທີ່ເປັນທຳ, ເຊື່ອຖືໄດ້, ເຂົ້າເຖິງໄດ້ ແລະ ບໍ່ມີການຈຳແນກ ໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງທັນການ.

21.4 ລັດຄວນພິຈາລະນານຳໃຊ້ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງພາຍໃນດ້ານວິຊາສະເພາະຂອງຕົນ ເຊັ່ນ: ພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບການລົງສຳຫຼວດວັດແທກ ຈະແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບເຂດແດນ ລະຫວ່າງທີ່ດິນບຸກຄົນພາຍໃນເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ. ການຕັດສິນໃຈຄວນເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ອີງໃສ່ເຫດຜົນທີ່ເປັນກາງ ແລະ ຄວນມີສິດໃນການອຸທອນຕໍ່ອົງການຕຸລາການ.

21.5 ລັດຄວນພະຍາຍາມປ້ອງກັນການສໍ້ລາດບັງຫຼວງໃນຂະບວນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ.

21.6 ໃນການສະໜອງກົນໄກແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ລັດຄວນພະຍາຍາມໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກົດໝາຍແກ່ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳຢ່າງປອດໄພ ໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກ ອົງການຕຸລາການ ແລະ ອົງການອື່ນໆຄວນຮັບປະກັນວ່າພະນັກງານຂອງຕົນມີທັກສະ ແລະ ຄວາມສາມາດພຽງພໍໃນການໃຫ້ບໍລິການປະເພດດັ່ງກ່າວ.

22. ບັນຫາລະຫວ່າງຊາຍແດນ

22.1 ລັດຄວນຮ່ວມມືກັນໃນກອບກົນໄກທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ພົວພັນກັບທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ກວມເອົາເກີນເຂດແດນຂອງປະເທດ. ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກມາດຕະການສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ກົດໝາຍສາກົນ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ນຳໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ໃນລັດທີ່ເກີດມີປະເດັນຂ້າມເຂດແດນກ່ຽວກັບສິດທິໃນການສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້, ພາກສ່ວນຕ່າງໆຄວນເຮັດວຽກຮ່ວມກັນເພື່ອປົກປ້ອງສິດທິໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ດັ່ງກ່າວ, ປົກປ້ອງການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ຂອງປະຊາຊົນທີ່ຍ້າຍຖິ່ນຖານໃນອະນາເຂດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງຕົນ.

22.2 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆຄວນປະກອບສ່ວນໃນການສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບບັນຫາສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂ້າມເຂດຊາຍແດນທີ່ກະທົບຕໍ່ຊຸມຊົນເຊັ່ນທົ່ງຫຍ້າ ຫຼື ເສັ້ນທາງຍົກຍ້າຍຕາມລະດູການຂອງຜູ້ລ້ຽງສັດ, ພື້ນທີ່ການຫາປາຂອງຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ຊຶ່ງຕັ້ງຢູ່ຂ້າມຊາຍແດນລະຫວ່າງປະເທດ.

22.3 ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ລັດຄວນລວບລວມມາດຕະຖານດ້ານກົດໝາຍກ່ຽວກັບການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາຂອງຕົນພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ໃຊ້ໃນຂົງເຂດ ແລະ ສາກົນ.

5

ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ຄວນປະສານສົມທົບບັນຫາດັ່ງກ່າວເຂົ້າກັບອົງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງປະຈໍາພາກພື້ນ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ຖືກກະທົບ. ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ່ຖືກກະທົບຕາມຄວາມເໝາະສົມ, ລັດຄວນພັດທະນາ ຫຼື ຮັດແໜ້ນມາດຕະຖານສາກົນທີ່ມີຢູ່ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງສິດທິໃນການຄອບຄອງນໍາໃຊ້ທີ່ຂ້າມຊາຍແດນລະຫວ່າງປະເທດ. ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ລັດຄວນປະສານກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງປະຈໍາພາກພື້ນ, ເຊິ່ງຄວນດໍາເນີນໂດຍສະເພາະເພື່ອປົກປ້ອງການດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບວັກ 4.8 ກ່ຽວກັບສິດທິຂອງທຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

5

ພາກ 6

ການໂຕ້ຕອບຕໍ່ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ພາວະສຸກເສີນ

ພາກນີ້ເວົ້າເຖິງການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນເງື່ອນໄຂການປ່ຽນແປງດ້ານສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ.

23. ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ

23.1 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າສິດທິໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງໝົດທຸກຄົນ, ຊຸມຊົນ ຫຼື ຜູ້ທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ໂດຍເນັ້ນໃສ່ຊາວກະສິກອນ, ຜູ້ທຳການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ແລະ ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ໄດ້ຮັບການເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງໂດຍກົດໝາຍ, ນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ມາດຕະການແນໃສ່ປ້ອງກັນ ແລະ ໂຕ້ຕອບຕໍ່ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງຕົນ, ຕາມທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້, ໃນດ້ານຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບກອບການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

23.2 ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ລັດຄວນສູ້ຊົນເພື່ອກະກຽມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ມາດຕະການໂດຍມີການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກຄົນ, ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍຊຶ່ງອາດຖືກຍົກຍ້າຍບ່ອນຢູ່ເນື່ອງຈາກການປ່ຽນແປງດ້ານສະພາບດິນຟ້າອາກາດ. ທຸກການສະໜອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ເປັນທາງເລືອກສຳລັບຜູ້ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍ ຄວນບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງຄົນອື່ນ. ລັດອາດຕ້ອງພິຈາລະນາໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອພິເສດໃຫ້ແກ່ເກາະດອນນ້ອຍ ແລະ ລັດທີ່ກຳລັງພັດທະນາອື່ນໆ.

23.3 ໂດຍສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ລັດຄວນເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກຄົນ, ຊຸມຊົນ ຫຼື ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ, ໂດຍເນັ້ນໃສ່ຊາວກະສິກອນ, ຜູ້ທຳການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ, ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດທີ່ຖືສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍໃນການເຈລະຈາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານການປັບຕົວ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນບັນເທົາຜົນກະທົບ.

24. ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ

24.1 ທຸກພາກສ່ວນຄວນຮັບປະກັນວ່າປະເດັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ,ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຖືກເອົາໃຈໃສ່ໃນເວລາກຽມຄວາມພ້ອມສຳລັບໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ໃນການໂຕ້ຕອບໄພພິບັດດັ່ງກ່າວ. ໂຄງສ້າງດ້ານລະບຽບກົດໝາຍສຳລັບສິດຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ລວມທັງແຜນຜັງພື້ນທີ່ຄວນຖືກອອກແບບໃຫ້ຫຼີກລ້ຽງ ຫຼື ຈຳກັດຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກໄພພິບັດທຳມະຊາດໃຫ້ໜ້ອຍສຸດ.

24.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກມາດຕະການສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນໂດຍຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ນຳໃຊ້ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ. ທຸກພາກສ່ວນຄວນດຳເນີນການໂດຍຄຳນຶງເຖິງຫຼັກການສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ ລວມທັງຫຼັກການສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍເຮືອນຢູ່ອາໄສ ແລະ ການຄືນຊັບສິນໃຫ້ຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ (“Pinheiro Principles”) ແລະ ກົດບັດດ້ານມະນຸດສະທຳ ແລະ ມາດຖານຂັ້ນຕ່ຳສຸດໃນການໂຕ້ຕອບຮັບກັບໄພພິບັດ.

24.3 ລັດຄວນເອົາໃຈໃສ່ເລື່ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢູ່ໃນໂຄງການປ້ອງກັນ ແລະ ຕ້ານໄພພິບັດ. ຄວນມີການເກັບກຳຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບສິດທິໃນການຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍໃນເຂດທີ່ອາດຖືກຜົນກະທົບ, ໂດຍຜ່ານຂັ້ນຕອນທີ່ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ບັນດາລະບົບບັນທຶກສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຄວນສາມາດຟື້ນຟູຄືນຈາກໄພພິບັດທຳມະຊາດ, ລວມທັງການເກັບມ້ຽນຂໍ້ມູນບັນທຶກໄວ້ນອກລະບົບຖານຂໍ້ມູນເພື່ອເຮັດໃຫ້ເຈົ້າຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ສາມາດພິສູດສິດຂອງຕົນ ແລະ ຊອກເຫັນຕອນດິນ ຫຼື ພື້ນທີ່ອື່ນໆ. ລັດຄວນສູ້ຊົນເພື່ອກຳນົດພື້ນທີ່ສຳລັບການຈັດສັນທີ່ຢູ່ຊົ່ວຄາວໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ອາດຈະຖືກຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານຍ້ອນໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ຄວນສ້າງລະບຽບການຂຶ້ນເພື່ອຮັບປະກັນສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໃນພື້ນທີ່ນັ້ນ.

24.4 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆຄວນເອົາໃຈໃສ່ເລື່ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໃນໄລຍະໂຕ້ຕອບພາວະສຸກເສີນ. ທຸກໆການສະໜອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດທີ່ເປັນທາງເລືອກທົດແທນ ແກ່ຜູ້ຖືກຍົກຍ້າຍ ຄວນບໍ່ກະທົບກະເທືອນສິດທິ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ອື່ນ. ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງຜູ້ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍຄວນຖືກ ຮັບຮູ້, ເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສິດທິໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ແບບບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຄວນຖືກເຜີຍແຜ່ໃຫ້ທຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຊາບ.

24.5 ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆຄວນເອົາໃຈໃສ່ເລື່ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໃນໄລຍະຟື້ນຟູ. ຜູ້ທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍທີ່ຢູ່ຊົ່ວຄາວຄວນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງສະໝັກໃຈ, ປອດໄພ ແລະ ດ້ວຍກຽດສັກສີໃນການກັບຄືນສູ່ຖິ່ນຖານເດີມຂອງຕົນ. ຄວນມີກົນໄກແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດທິໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້. ບ່ອນທີ່ຈະຕ້ອງສ້າງເຂດແດນຂອງຕອນດິນ ແລະ ພື້ນທີ່ອື່ນໆຄືນໃໝ່, ກໍຄວນດຳເນີນສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້. ບ່ອນທີ່ປະຊາຊົນບໍ່ສາມາດກັບຄືນຖິ່ນຖານເດີມໄດ້ເຂົາເຈົ້າຄວນຕັ້ງຖິ່ນຖານຖາວອນຢູ່ບ່ອນອື່ນ. ໃນການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ດັ່ງກ່າວ ຄວນມີການເຈລະຈາກັບຊຸມຊົນເຈົ້າພາບເພື່ອຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດທີ່ເປັນທາງເລືອກທົດແທນນັ້ນ ຈະບໍ່ກະທົບກະເທືອນຕໍ່ສິດທິ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ອື່ນ.

6

25. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້.

25.1 ທຸກພາກສ່ວນຄວນດຳເນີນບາດກ້າວໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ລົບລ້າງບັນຫາກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ເປັນສາເຫດຂອງການຂັດແຍ່ງ ແລະ ຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກດ້ານຂອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຈະຖືກເອົາໃຈໃສ່ ກ່ອນ, ໃນຊ່ວງໄລຍະ ແລະ ຫຼັງການຂັດແຍ່ງ ລວມທັງໃນສະພາບທີ່ຖືກຄອບຄອງ ຊຶ່ງພາກສ່ວນຕ່າງໆຄວນດຳເນີນການໄປຕາມກົດໝາຍມະນຸດສະທຳສາກົນທີ່ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້.

25.2 ລັດຄວນຮັບປະກັນວ່າທຸກມາດຕະການ ສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງພັນທະສັນຍາແບບສະໝັກໃຈ ພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາທີ່ນຳໃຊ້ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ, ແລະ ຫາກເໝາະສົມ ລວມທັງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສະຖານະພາບຂອງຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ອະນຸສັນຍາຂອງສົນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ, ແລະ ຫຼັກການສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍເຮືອນຢູ່ອາໄສ ແລະ ການຄືນຊັບສົມໃຫ້ຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ (“Pinheiro Principles”). ໃນຊ່ວງໄລຍະ ແລະ ພາຍຫຼັງການຂັດແຍ່ງ ລັດຄວນເຄົາລົບກົດໝາຍມະນຸດສະທຳສາກົນທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ວ່າດ້ວຍສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

25.3 ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ບັນຫາສິດຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ຊັກນຳໄປສູ່ການຂັດແຍ່ງ, ທຸກພາກສ່ວນຄວນດຳເນີນບາດກ້າວໃນການແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວຢ່າງສັນຕິວິທີ. ລັດຄວນປັບປຸງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອກຳຈັດການຈຳແນກ ແລະ ປັດໄຈອື່ນໆຊຶ່ງອາດເປັນສາເຫດຂອງການຂັດແຍ່ງ. ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ລັດອາດພິຈາລະນານຳໃຊ້ກົນໄກພື້ນເມືອງ ແລະ ກົນໄກອື່ນໆຂອງທ້ອງຖິ່ນທີ່ສະໜອງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ຢ່າງ ເປັນທຳ, ເຊື່ອຖືໄດ້, ແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍ, ເຂົ້າເຖິງໄດ້ ແລະ ບໍ່ມີການຈຳແນກ.

25.4 ເມື່ອມີການຂັດແຍ່ງເກີດຂຶ້ນ, ລັດ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນຄວນພະຍາຍາມເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ມີຢູ່ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າສິດເຫຼົ່ານີ້ຈະບໍ່ຖືກຍົກເລີກໂດຍພາກສ່ວນອື່ນ. ໂດຍສອດຄ່ອງກັບພັນທະທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ ຂອງຊາດ ແລະ ສາກົນ, ລັດບໍ່ຄວນຮັບຮູ້ສິດທິໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ພາຍໃນດິນແດນຂອງຕົນທີ່ໄດ້ມາດ້ວຍການບັງຄັບ ແລະ/ຫຼື ດ້ວຍຄວາມຮຸນແຮງ. ຊາວ ອົບພະຍົບ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແລະ ຜູ້ອື່ນໆທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການຂັດແຍ່ງຄວນຖືກໃຫ້ຖິ່ນຖານໃນສະພາບທີ່ປອດໄພຊຶ່ງປົກປ້ອງສິດທິໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຂອງຊຸມຊົນເຈົ້າພາບ. ການລະເມີດສິດທິໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຄວນຖືກບັນທຶກເປັນເອກະສານ ແລະ ຖືກແກ້ໄຂຊົດເຊີຍຕາມພາຍຫຼັງຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ຂໍ້ມູນການບົດບັນທຶກສິດທິໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງເປັນທາງການຄວນຖືກປົກປ້ອງຈາກການທຳລາຍ ແລະ ການລັກຂະໂມຍເພື່ອນຳໃຊ້ເປັນຫຼັກຖານສຳລັບຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປໃນການແກ້ໄຂບັນຫາການລະເມີດດັ່ງກ່າວ ແລະ ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ມາດຕະການແກ້ໄຂທີ່ ເໝາະສົມ, ແລະ ໃນເຂດທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ມູນການບັນທຶກດັ່ງກ່າວ ຖ້າເປັນໄປໄດ້ຄວນບັນທຶກສິດທິໃນ ການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ມີຢູ່ໃຫ້ດີທີ່ສຸດໂດຍຄຳນຶງເຖິງຄວາມສຳຄັນດ້ານບົດບາດຍິງຊາຍ, ລວມທັງຈາກການເລົ່າປະຫວັດ ແລະ ຈາກຄຳໃຫ້ການ. ສິດທິໃນການຄອບຄອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມ ກົດໝາຍຂອງຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານຄວນຖືກຮັບຮູ້, ເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສິດທິໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ອະນຸຍາດຄວນຖືກເຜີຍແຜ່ໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດຮັບຊາບ.

25.5 ໃນສະພາບທີ່ເກີດການຂັດແຍ່ງ, ຖ້າເປັນໄປໄດ້ ຫຼື ໃນກໍລະນີການຂັດແຍ່ງຢຸດຕິລົງແລ້ວ, ລັດ

6

ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆຄວນຮັບປະກັນວ່າບັນຫາສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ໄດ້ຖືກແກ້ໄຂໄປໃນທາງທີ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຄວາມສະເໝີພາບບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ສະໜັບສະໜູນແນວທາງແກ້ໄຂທີ່ໜຽວແໜ້ນສຳລັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ບ່ອນທີ່ສາມາດສົ່ງຄືນໄດ້, ຕາມຄວາມເໝາະສົມ, ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງ ອົງການຂ້າຫຼວງໃຫຍ່ແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍຊາວອົບພະຍົບ (UNHCR) ແລະ ອົງກອນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ, ຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານຄວນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອສະໝັກໃຈ, ປອດໄພ ແລະ ມີກຽດສັກສີ ໃນການກັບຄືນສູ່ຖິ່ນຖານເດີມຂອງເຂົາເຈົ້າ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບມາດຖານສາກົນທີ່ນຳໃຊ້ຢູ່. ຂັ້ນຕອນໃນການກັບຄືນສູ່ສະພາບເດີມ, ການຟື້ນຟູ ແລະ ການຊົດໃຊ້ ຄວນບໍ່ມີການຈຳແນກ, ແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ຖືກເຜີຍແຜ່ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ, ແລະ ການຮຽກຮ້ອງສິດການກັບຄືນສູ່ສະພາບເດີມຄວນຖືກດຳເນີນໄປຢ່າງທັນການ. ຄວນມີຂັ້ນຕອນໃນການກັບຄືນສູ່ສະພາບເດີມສຳລັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ຂອງປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆ ທີ່ມີລະບົບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ ສຳລັບການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນແບບພື້ນເມືອງ.

25.6 ບ່ອນທີ່ບໍ່ສາມາດກັບຄືນສູ່ສະພາບເດີມໄດ້, ຄວນສະໜອງການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດທີ່ເປັນທາງເລືອກທົດແທນ ສຳລັບຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ຜູ້ຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານໂດຍເຈລະຈາກັບຊຸມຊົນເຈົ້າພາບ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຈະບໍ່ກະທົບກະເທືອນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງຜູ້ອື່ນ. ບ່ອນທີ່ເປັນໄປໄດ້, ຄວນມີຂັ້ນຕອນພິເສດ ສຳລັບຜູ້ອ່ອນແອ, ລວມທັງແມ່ໝ້າຍ ແລະ ເດັກກຳພ້າ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢ່າງໝັ້ນຄົງ.

25.7 ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍຄວນຖືກປັບປຸງຄືນເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການຈຳແນກທີ່ມີຢູ່ກ່ອນ ກໍຄືການຈຳແນກທີ່ເກີດມີຂຶ້ນໃນຊ່ວງເວລາຂອງການຂັດແຍ່ງ. ບ່ອນທີ່ເໝາະສົມ ຫຼື ຖ້າຈຳເປັນ, ຄວນສ້າງຕັ້ງອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຄືນໃໝ່ເພື່ອໃຫ້ບໍລິການທີ່ຈຳເປັນສຳລັບການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.

6

ພາກ 7

ການສົ່ງເສີມ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ.

26.1 ອີງຕາມຄຸນລັກສະນະແບບສະໝັກໃຈຂອງບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ລັດມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ບົດແນະນຳສະບັບນີ້.

26.2 ລັດຖືກຊຸກຍູ້ໃຫ້ສ້າງຕັ້ງເວທີ ແລະ ກອບທີ່ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນ ຫຼື ນຳໃຊ້ເວທີ ແລະ ກອບວຽກທີ່ມີຢູ່ແລ້ວໃນການປະສານສົມທົບກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳສະບັບນີ້; ເພື່ອຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນຂອບເຂດອຳນາດຂອງຕົນ; ແລະ ເພື່ອປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ແລະ ຜົນ ກະທົບຕໍ່ການປັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ເພີ້ມຂຶ້ນກ່ຽວກັບສິດໃນການມີອາຫານພຽງພໍ ໃນເງື່ອນໄຂຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງຊາດ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ຂັ້ນຕອນດັ່ງກ່າວນີ້ ຄວນເປັນແບບຮອບດ້ານ, ມີສ່ວນຮ່ວມ, ແນໃສ່ບົດບາດຍິງຊາຍ, ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້, ຄຸ້ມຄ່າ ແລະ ຍືນຍົງ. ໃນການດຳເນີນໜ້າວຽກເຫຼົ່ານີ້, ລັດອາດຊອກຫາການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການຈາກອົງການປະຈຳພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

26.3 ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ອົງການວິຊາສະເພາະຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງປະຈຳພາກພື້ນຖືກຊຸກຍູ້ໃຫ້ສະໜັບສະໜູນຄວາມພະຍາຍາມແບບສະໝັກໃຈຂອງລັດຖະບານໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳສະບັບນີ້ຊຶ່ງລວມທັງຜ່ານການຮ່ວມມືແບບ South_South. ການສະໜັບສະໜູນດັ່ງກ່າວອາດກວມເອົາການຮ່ວມມືດ້ານວິຊາການ, ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການເງິນ, ການພັດທະນາຂີດຄວາມສາມາດຂອງສະຖາບັນ, ການແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການ, ການຊ່ວຍເຫຼືອພັດທະນານະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການຖ່າຍທອດເຕັກໂນໂລຊີ.

26.4 ຄະນະກຳມະການຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໂລກຄວນເປັນເວທີໜຶ່ງຂອງໂລກທີ່ທຸກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຮຽນຮູ້ປະສົບການຂອງກັນ, ແລະ ປະເມີນຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳສະບັບນີ້ ແລະ ຄວາມກ່ຽວພັນ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງມັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ກອງເລຂາຂອງຄະນະກຳມະການຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໂລກ, ໂດຍການປະສານສົມທົບກັບກຸ່ມທີ່ປຶກສາຄວນລາຍງານໃຫ້ຄະນະກຳມະການດ້ານສະບຽງອາຫານໂລກກ່ຽວກັບຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳສະບັບນີ້, ລວມທັງປະເມີນຜົນກະທົບ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງມັນເຂົ້າໃນການປັບປຸງການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້. ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວຄວນເປັນສາກົນ ແລະ ລວມເອົາປະສົບການຂອງພາກພື້ນ, ພາກປະຕິບັດທີ່ດີເລີດ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້.

26.5 ທຸກພາກສ່ວນ ລວມທັງອົງກອນພາກປະຊາຊົນ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ແມ່ນຖືກຊຸກຍູ້ໃຫ້ນຳໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມຮ່ວມກັນເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດແນະນຳສະບັບນີ້ອີງຕາມບຸລິມະສິດ ແລະ ເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ. ທຸກພາກສ່ວນແມ່ນຖືກຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບການບໍລິຫານສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບເພື່ອປັບປຸງພາກປະຕິບັດ.

Gouvernance
foncière

ບົດແນະນຳນີ້ແມ່ນເຄື່ອງມືທຳອິດຊຶ່ງເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈໄດ້ໃນລະດັບໂລກກ່ຽວກັບສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າຈະເອົາມັນໄປປະຕິບັດໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງໄດ້ນັ້ນ ຈະຕ້ອງຜ່ານການເຈລະຈາຕໍ່ລອງລະຫວ່າງລັດຖະບານປະເທດຕ່າງໆເສຍກ່ອນ. ບົດນຳນີ້ໄດ້ວາງຫລັກການ ແລະ ມາດຕະຖານສາກົນ ຊຶ່ງເປັນທີ່ຍອມຮັບກັນໃນການປະຕິບັດຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສຳລັບການໃຊ້ ແລະ ຄອບຄຸມທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້. ມັນໃຫ້ຄຳແນະນຳໃນການປັບປຸງນຳໃຊ້ນະໂຍບາຍ, ກອບດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ກອບດ້ານການຈັດຕັ້ງທີ່ກຳນົດສິດໃນການຄອບຄອງ ນຳໃຊ້ເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມໂປ່ງໃສ, ການບໍລິຫານລະບົບສິດຄອບຄອງ ແລະ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການປະຕິບັດງານໂດຍໜ່ວຍງານຂອງລັດ, ວິສາຫະກິດພາກເອກະຊົນ, ອົງການພາກປະຊາຊົນແລະປະຊາຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິດທິຄອບຄອງນຳໃຊ້ ແລະ ການບໍລິຫານ. ບົດແນະນຳນີ້ອີງໃສ່ການບໍລິຫານ ສິດຄອບຄອງນຳໃຊ້ ໃນເງື່ອນໄຂຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ມີຈຸດປະສົງໃນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການບັນລຸຢ່າງກ້າວໜ້າກ່ຽວກັບສິດທິໃນການມີອາຫານການກິນຢ່າງພຽງພໍ, ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ການພັດທະນາດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງຄົງຕົວ.

www.fao.org/nr/tenure/fr

ການ ຮ່ວມມື
ເຢຍລະມັນ
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ISBN 978-92-5-207277-5

9 789252 072775

I2801F/1/06.12